Jaar verslag 2025

kunsten bond

Inhoud

1. Inleiding 4

2. Doelstelling 7

2.1 Missie 8

2.2 Visie 8

2.3 Strategie en beleid 8

2.3.1 Collectieve belangenbehartiging 9
2.3.2 Individuele belangenbehartiging en ondersteuning 9
2.3.3 Verenigingsactiviteiten 10

3. Resultaten 11

3.1 Collectieve belangenbehartiging 12

3.1.1 Eerlijke beloning 12
3.1.2 Goede contracten 14
3.1.3 Voldoende zekerheid 17
3.1.4 Veilige werkomstandigheden 19

3.2 Individuele belangenbehartiging en ondersteuning 20

3.2.1 Juridische ondersteuning en helpdesk 20
3.2.2 Workshops & trainingen 22
3.2.3 Verzekeringen 24
3.2.4 Financiële diensten 24

3.3 Vereniging 26

3.3.1 Leden 26
3.3.2 Afstemming en activiteiten met achterban 27
3.3.3 Zichtbaarheid en bereik Kunstenbond 28
3.3.4 Vakgroepen 29
3.3.5 Samenwerking versterken 32

4. Bestuurlijke overleggen, besluiten en voornemens 35

4.1 Bestuursvergaderingen 36

4.2 Ledenraad 37

4.3 Raad van advies 37

4.4 Herziening van de verenigingsstructuur 37

5. Organisatie 38

5.1 Personeel 39

5.2 Bestuur en Directie 41

5.3 Financieel 41

5.4 Beleid vermogen en beleggingen 42

5.5 Begroting 2026 en vooruitblik 42

6. Financieel verslag 44

6.1 Balans per 31 december 2025 45

6.2 Staat van baten en lasten over 2025 47

7. Accountantsverklaring 48

Colofon 52

1.

Inleiding

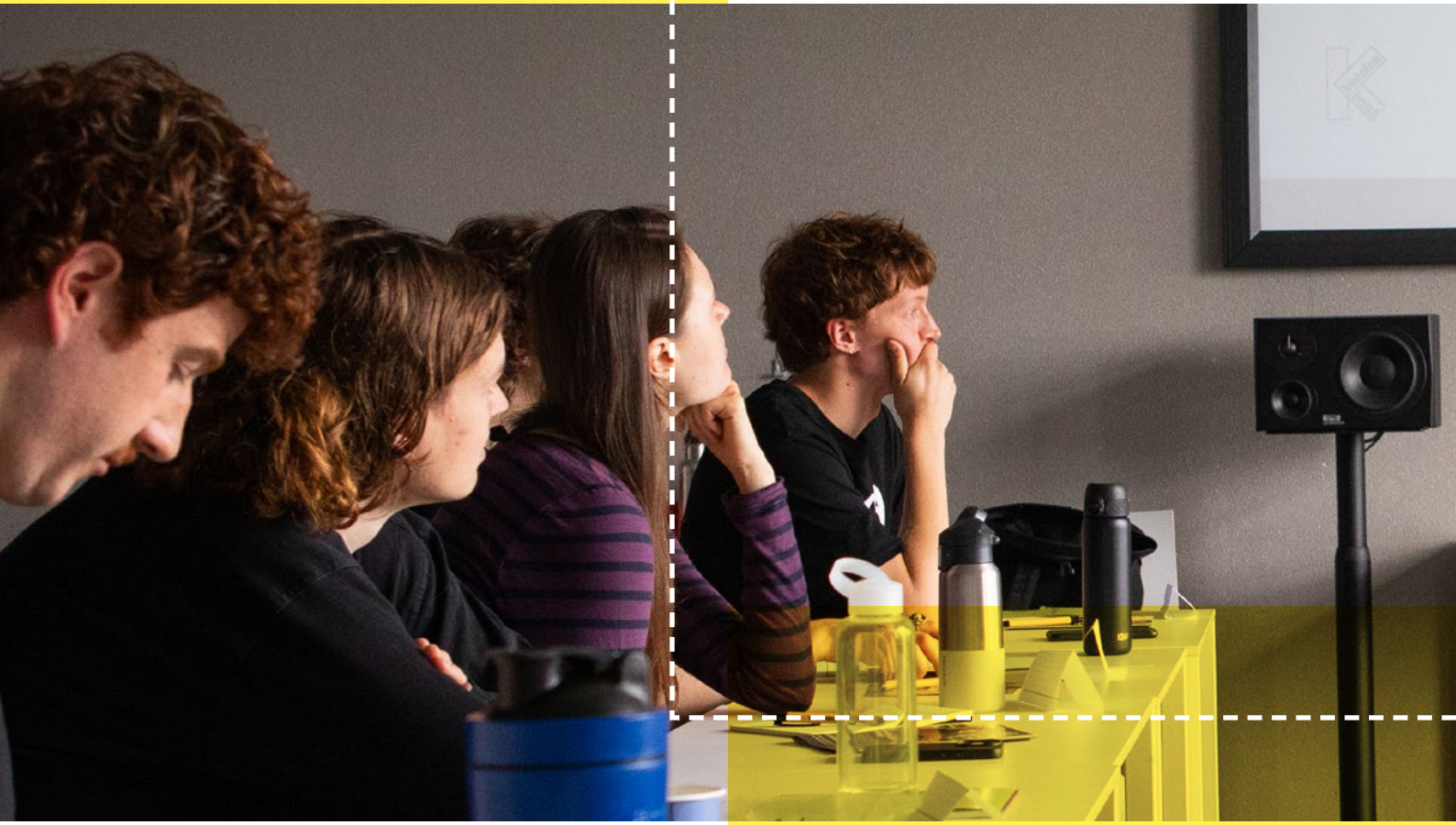

Kracht van het collectief

Elke sector verdient een sterke vakbond om samen te strijden voor eerlijke vergoedingen en contracten, een veilige werkomgeving en zekerheid als het gaat om werk en inkomen. Voor de Kunstenbond staat de kracht van het collectief centraal. Dit jaarverslag over 2025 laat zien hoe noodzakelijk het is om krachten te bundelen. Het beschrijft de behaalde resultaten en de uitdagingen die nog voor ons liggen.

Rechtszaken - De creatieve en culturele sector kenmerkt zich door een zeer flexibele arbeidsmarkt en een groot aandeel zelfstandigen. Deze omstandigheden zetten zekerheden onder druk. Na een jarenlange juridische strijd heeft de Kunstenbond het recht verkregen om ook namens zzp'ers te onderhandelen. Daardoor is er ruimte ontstaan om naast cao's ook afspraken te maken over tarieven voor zzp'ers. De Kunstenbond kan juridische procedures voeren die voor individuele makers niet haalbaar zijn. In 2025 hebben we dat onder andere gedaan voor een betere verdeling van opbrengsten uit online streaming voor muzikanten. Zo'n zaak staat niet op zichzelf, maar laat zien hoe bundeling van krachten makers meer zeggenschap en een fatsoenlijke vergoeding voor hun werk kan opleveren, ook in het licht van de huidige digitale en technologische ontwikkelingen.

Collectieve afspraken - De kracht van het collectief bleek ook in 2025 uit de vele verbeteringen die de Kunstenbond samen met sociale partners in cao's wist vast te leggen. De Kunstenbond is er voor mensen in loondienst én voor zzp'ers. De ketentafels die georganiseerd worden door Platform ACCT, mede op initiatief van de Kunstenbond, leveren richtlijnen op voor Fair Pay, die steeds verder toegepast worden, onder andere als subsidievoorwaarde. Tegelijkertijd ziet de Kunstenbond hierin een uitdaging voor verdere versterking van het collectief. Richtlijnen hebben weinig waarde zonder verankering in bindende afspraken, en kunnen zonder handhaving vrijblijvend blijven. Hierin ziet de Kunstenbond een volgende uitdaging.

Auteursrecht - Collectieve afspraken kunnen met de nieuwe Wet versterking auteurscontractrecht ook op het gebied van vergoedingen uit het auteursrecht worden gemaakt. De in 2025 aangenomen wet maakt het mogelijk om vrijwillige collectieve beheersafspraken te maken. De Kunstenbond had een primeur door met de NVPI, de brancheorganisatie van de film- en muziekindustrie, een afspraak te maken over een bestsellervergoeding. In 2025 werd er ook onderhandeld over vergoedingen uit de online streaming van video on demand. Een onderhandelingsresultaat wordt naar verwachting in 2026 ook aan de leden van de Kunstenbond voorgelegd.

Lobby en beleidsbeïnvloeding - Ook thematisch en beleidsmatig heeft de Kunstenbond in 2025 resultaten geboekt in onderhandelingen en in politieke lobby, onder andere over duurzame inzetbaarheid en mogelijkheden voor (een leven lang) leren, bescherming van het werk van makers in het licht van AI-ontwikkelingen, atelierbeleid, maakplaatsen en sociale veiligheid.

Vereniging – Voor het vierde achtereenvolgende jaar is het aantal nieuwe aanmeldingen met bijna 10% gegroeid. Om het collectief van de vereniging beter te organiseren, hebben bestuur en Ledenraad in 2025 besloten om de verenigingsstructuur te herzien en flexibeler te maken. Hierdoor kunnen leden zich op een meer flexibele manier binnen de vereniging organiseren in (bond)groepen, wordt de Kunstenbond herkenbaarder voor alle werkenden in de sector en zijn er meer mogelijkheden voor directe invloed op beleidsontwikkeling. Ook zijn er meer mogelijkheden ontstaan om actief te worden in de vereniging en om te solliciteren

naar een functie in het bestuur of de Ledenraad. Na de besluitvorming in 2025 zal 2026 een jaar van transformatie en implementatie zijn.

Individuele versterking – Leden hebben niet alleen profijt van de Kunstenbond via collectieve afspraken, maar ook individueel. De ledenservice en juristen van de Kunstenbond stonden elke dag klaar om leden te helpen met hun vragen. Via koffie-uurtjes en werkplaatsen boden we advies in groepssessies met andere leden en in bijna duizend gevallen werden leden individueel door een jurist of advocaat van de Kunstenbond geholpen met vragen over contracten, arbeidsrechtelijke kwesties of over intellectueel eigendom. Door de bundeling van krachten en de gespecialiseerde kennis van de sector heeft de Kunstenbond een unieke positie opgebouwd waar leden ook in 2025 veel profijt van hebben gehad. In 2025 kwamen door veranderingen in regelgeving bijvoorbeeld veel vragen binnen over schijnzelfstandigheid, de handhaving van de Wet DBA en het bepalen van tarieven.

Uitstraling – Met de veranderingen in de vereniging is ook de vormgeving en de uitstraling van de Kunstenbond in 2025 herzien. In de tweede helft van 2025 zijn we gestart met een uitgebreide socialemediacampagne en is er een nieuwe website in gebruik genomen. Met deze ontwikkelingen in de communicatiestrategie willen we, in samenhang met de herziening van de verenigingsstructuur, herkenbaar zijn als dé vakbond voor alle werkenden in de sector. Daarbij ontsluiten we de kennis van de Kunstenbond ter versterking van onze leden en maken we de toegevoegde waarde van het collectief zichtbaar.

2. Doelstelling

De vakbond van de culturele en creatieve sector

De Kunstenbond is de vakbond voor alle werkenden in de culturele en creatieve sector. Ons doel is om de belangen van onze leden en potentiële leden te behartigen en te beschermen, en te streven naar verbetering van hun positie op de arbeidsmarkt.

2.1 Missie

De Kunstenbond is een belangenbehartiger die streeft naar een cultuuromslag binnen de culturele en creatieve sector onder het publiek, opdrachtgevers en in de maatschappij als geheel. Deze cultuuromslag moet ervoor zorgen dat loon naar werken binnen de culturele en creatieve sector net zo vanzelfsprekend wordt als in andere sectoren.

2.2 Visie

De Kunstenbond is een onmisbare belangenbehartiger waar betrokkenen niet omheen kunnen. We verwezenlijken de belangen van mensen die werkzaam zijn in de culturele en creatieve sector. Om hun positie duurzaam te verbeteren, is een cultuuromslag nodig. Die cultuuromslag kan alleen worden bereikt als de organisatiegraad binnen de sector wordt verhoogd en het aantal leden van de Kunstenbond stijgt, zodat we als collectief krachtiger worden.

2.3 Strategie en beleid

De Kunstenbond wil zijn doelen bereiken door de belangen van de leden zowel collectief als individueel te behartigen. Deze belangenbehartiging heeft met name betrekking op werk en inkomen. Voor werkenden in de culturele en creatieve sector leidt dat tot een focus op de positie op de arbeidsmarkt, arbeids- en socialezekerheidsrecht, contractrecht, het beschermen van de auteurs- en naburige rechten en het bevorderen van sociale veiligheid. Daarbij is de Kunstenbond een vereniging die gericht is op ontmoeting, inspiratie en de professionele ontwikkeling van leden.

2.3.1 Collectieve belangenbehartiging

In de collectieve belangenbehartiging worden de volgende interventies en activiteiten ingezet:

- **Lobby en beleidsbeïnvloeding**: richting beleidsmakers en politici, zowel op landelijk als op lokaal niveau.
- **Onderhandelingen met werkgevers**: over overeenkomsten om de belangen van werknemers en zzp'ers te borgen. Dat kunnen cao's, sociale plannen en overgangsregelingen zijn, maar ook afspraken als reactie op grensoverschrijdend gedrag of afspraken over duurzame inzetbaarheid.
- **Ontwikkeling van de sociale dialoog overkoepelend voor de sector**: Platform ACCT is met dit doel mede door de Kunstenbond opgericht. De Kunstenbond zet zich binnen het Platform in voor de sociale dialoog met werkgevers en voor het maken van bindende afspraken tussen de Kunstenbond, beroepsorganisaties, werkgeversverenigingen en overheden, ook op het niveau van deelsectoren.
- **Honorariumrichtlijnen en algemene voorwaarden**: ontwikkeling van standaarden voor minimumtarieven en contractvoorwaarden, standaarden voor extra beprijzen van kleinere contracten, honorariumrichtlijnen en bijdragen aan de ontwikkeling en implementatie van de Fair Practice Code.
- **Belangenbehartiging voor auteursrechten en naburige rechten**: lobby voor verbetering van het auteurscontractrecht, onderhandelingen voor nieuwe en hogere vergoedingen voor makers, vertegenwoordiging bij collectieve beheerorganisaties (cbo's) en in Repartitie- en SoCu-commissies bij cbo's.
- **Publieke bewustwording**: van de waarde van de culturele en creatieve sector en de waardering en beloning van de makers, mede in samenwerking met De Creatieve Coalitie.
- **Capaciteitsontwikkeling**: gericht op leden en vakverenigingen om de lobby en onderhandelingscapaciteit te versterken.

2.3.2 Individuele belangenbehartiging en ondersteuning

De individuele ondersteuning bestaat uit:

Juridische hulp

- *Juridische helpdesk:* voor eerstelijnsvragen van leden.
- *Juridische ondersteuning:* juridisch advies en begeleiding. Bemiddelen bij (dreigende) conflicten met werkgevers en opdrachtgevers. Vertegenwoordiging van leden in en buiten een gerechtelijke procedure. In bepaalde gevallen biedt de Kunstenbond ondersteuning bij een zaak. Die ondersteuning varieert van advies aan de leden zelf over de aanpak van een zaak, tot het voeren van juridische procedures bij de rechtbank of andere klachtenmechanismen.
- *Bieden van standaarden:* de Kunstenbond onderhoudt en ontwikkelt standaarden voor verschillende doelgroepen, variërend van opdrachtovereenkomsten en contracten tot algemene voorwaarden.
- *Contractscreening:* op basis van de expertise van de Kunstenbond in verschillende subsectoren worden contracten gescreend en wordt er advies gegeven aan opdrachtnemers en werknemers. De juristen van de Kunstenbond ondersteunen daarmee de onderhandelingspositie van leden.

Overige individuele ondersteuning

- Helpdesk voor bedrijfskundige vragen
- Bedrijfskundig advies aan zelfstandigen
- Hulp bij incasso
- Trainingen
- Belastingservice

Voordelen en kortingen

- Maatwerkverzekeringen en korting op verzekeringen
- Kortingsregeling bij verloning
- Korting op boekhoudservice
- Financieringsmogelijkheden via het Nationaal Podiumplan

2.3.3 Verenigingsactiviteiten

De Kunstenbond is een plek waar leden herkenning vinden onder vakgenoten én verbinding maken met andere werkenden in de sector, op basis van gedeelde belangen en onderwerpen. De Kunstenbond faciliteert activiteiten gericht op inspiratie, verbinding, verdieping en verspreiding van kennis.

Ontmoeting en inspiratie

- Maandelijkse koffie-uurtjes waar leden uit verschillende disciplines elkaar ontmoeten
- Vakgroepevents en netwerkborrels
- Events met andere beroepsverenigingen
- Bijdragen aan open avonden van debatcentra
- Expertmeetings en trainingen
- Werkplaatsen rond het opstellen van subsidieaanvragen en het opstellen van auteursrechtdeclaraties

Verspreiding van kennis

- Nieuwsbrieven en thema-informatie
- Verspreiding van artikelen op externe mediaplatforms, kanalen van beroepsorganisaties en vaktijdschriften, zie bijvoorbeeld rechtReeKs in *BK-informatie*
- Inzet van het tijdschrift *Muziekwereld* in de profilering, ledenwerving en relevantie van de Kunstenbond
- Podcasts via het Kunst & Bondcast-kanaal, met ook podcasts over de *Muziekwereld*
- Documentaires en video's, zoals met V*KTV en Kunstenbond-tv
- Verspreiding van informatie via sociale media

Samenwerking met andere verenigingen

- Samenwerking met beroepsverenigingen voor het ontwikkelen van een gezamenlijke lobby-agenda, met name via De Creatieve Coalitie
- Ontwikkelen van arrangementen voor vak- en beroepsverenigingen gericht op samenwerking en ontsluiting van diensten voor elkaars leden

3.

Resultaten

3.1 Collectieve belangenbehartiging

Eerlijke beloning, goede contracten, meer zekerheid en een veilige werkomgeving zijn de vier pijlers van de strategie van de Kunstenbond. In 2025 zijn per pijler de volgende resultaten behaald:

3.1.1 Eerlijke beloning

Verkiezingen 2025: Kunstenbond maakt zich hard voor een politieke stem voor cultuur en makers

Na de val van het kabinet in de zomer van 2025 werd duidelijk: we gaan weer naar de stembus. Een belangrijk moment om de lobby voor eerlijk cultuur-, makers- en arbeidsmarktbeleid te intensiveren. In aanloop naar de verkiezingen op 29 oktober deed de Kunstenbond dit met voorlichting aan leden, en lobby richting politieke partijen over het belang van toekomstgericht cultuurbeleid met oog voor de positie van makers en werkenden in de sector.

Oproep aan formerende partijen: investeer in makers

Na de start van de formatie was het tijd voor de volgende stap. Samen met De Creatieve Coalitie en Platform Makers riep de Kunstenbond politieke partijen op om maatschappelijke weerbaarheid, makersbeleid en een eerlijke culturele arbeidsmarkt centraal te stellen in het nieuwe regeerakkoord. In een gezamenlijke formatiebrief, namens ruim 40.000 cultuurprofessionals, vroegen zij om concrete keuzes die makers perspectief bieden op het gebied van beloning, expressievrijheid en bescherming tegen AI.

Voortgang ketentafels

Om te zorgen dat Fair Practice en Fair Pay daadwerkelijk in de praktijk worden gebracht, is het belangrijk dat er afspraken worden gemaakt die gelden voor de hele sector. De cao's zijn hierin een belangrijk middel, maar nog niet elke subsector heeft cao's. Bovendien gelden cao's niet (altijd) voor zzp'ers. Daarom heeft Platform ACCT, na de oprichting in 2020, de ketentafels in het leven geroepen. Deze ketentafels zijn overlegorganen voor subsectoren waar nog geen of weinig bindende afspraken gelden over zaken als eerlijke beloning. De Kunstenbond stond aan de wieg van deze ketentafels en is – als vertegenwoordiger van werkenden – nog steeds actief deelnemer. In 2025 vonden er ontwikkelingen plaats binnen de volgende ketentafels:

- **Ketentafel Professionals in de Kunsteducatie & Amateurkunst**
  Binnen deze ketentafel is in 2025 opnieuw gewerkt aan het onderhouden van de Fair Pay-praktijkinstrumenten die eerder uit de tafel zijn voortgekomen. Daarnaast is er deelgenomen aan de werkgroep communicatie, die zich inzet voor het overbrengen van de inzichten uit de ketentafel richting gemeenten.

- **Ketentafel Freelance Musici in de Klassieke muziek**
  In 2025 lag de focus op het onderhouden van de eerder ontwikkelde praktijkinstrumenten voor Fair Pay. Binnen deze ketentafel betreffen dit starttarieven en een rekentool voor optredende freelance klassieke musici in zeven beroepspraktijken.

- **Ketentafel Letteren**
  Ook binnen de ketentafel Letteren is gewerkt aan het actualiseren van gemaakte afspraken. Deze afspraken gaan over nieuwe tarieven en lonen. Er is daarnaast gezocht naar manieren om deze afspraken te borgen.

- **Ketentafel Film/AV-productie**
  In 2025 zijn door deze ketentafel maar liefst zeven nieuwe Fair Pay-praktijkinstrumenten geïntroduceerd. Het gaat hier onder andere om starttarieven en een benchmark voor salarissen, een opdrachtkompas en een leidraad voor veilig en gezond werken.

- **Ketentafel Beeldende Kunst (BKNL)**
  Het heeft veel tijd gekost om uit de impasse te komen, omdat de nieuwe regeling kunstenaarshonorarium niet goed functioneerde. Dat leidde tot de oplossing dat in 2025 de oude richtlijn (wel geïndexeerd) en de nieuwe richtlijn (niet geïndexeerd) werden toegepast. In 2026 komt er een herijkte nieuwe richtlijn.

- **Ketentafel Animatie**
  In 2025 is toegewerkt naar het vastleggen van tarieven voor animatoren in verschillende fases van hun carrière. Deze tarieven staan inmiddels vast.

- **Ketentafel Jazz/World/Contemporary**
  Binnen deze ketentafel is er gewerkt aan het actualiseren van gemaakte afspraken over nieuwe tarieven en lonen. Er is daarnaast gezocht naar manieren om deze afspraken te borgen. Verder zijn er twee subtafels opgestart: Grootrecht en Auteursrecht.

- **Ketentafel Podiumkunstenfestivals**
  In de zomer van 2025 is deze nieuwe ketentafel opgericht. Binnen deze ketentafel wordt de komende jaren gewerkt aan het maken van afspraken over passende tarieven en goede voorwaarden binnen de Nederlandse Podiumkunstenfestivals.

- **Ketentafel Technici Evenementen**
  De ketentafel Technici Evenementen is ook in 2025 van start gegaan. Er is direct opdracht gegeven om functies te laten beschrijven voor Technici Evenementen en er is opdracht gegeven om functies te laten beschrijven door werkgeversvereniging AWVN.

Platenmaatschappij Armada aangeklaagd voor oneerlijke streaminginkomsten
Begin 2025 heeft de Kunstenbond/Ntb samen met BAM! Popauteurs namens een lid een rechtszaak aangespannen tegen platenmaatschappij Armada. De maatschappij houdt namelijk vast aan een oneerlijke verdeling van inkomsten uit muziekstreaming. In 2024 maakten de Kunstenbond/Ntb en BAM! Popauteurs al bekend drie rechtszaken aan te spannen tegen platenmaatschappij Universal.

Uitkomsten Fair Pop Pilot: artiesten te weinig betaald, brede steun voor Fair Pay
Nederlandse opkomende popmuzikanten krijgen veel te weinig betaald voor hun liveoptredens en draaien zelfs vaak verlies. Gelukkig is er zowel onder muzikanten als onder boekers, managers en programmeurs brede steun voor de structurele invoering van Fair Pay. Dat blijkt uit de Fair Pop Pilot, die onder andere op initiatief van de Kunstenbond in 2024 bij verschillende poppodia werd uitgevoerd. Tijdens deze pilot kregen opkomende artiesten een Fair Pay-vergoeding voor hun shows. De uitkomsten van de Fair Pop Pilot werden begin 2025 tijdens Eurosonic/Noorderslag gepresenteerd.

Eerste uitkering bestsellervergoeding aan sessiemuzikanten een feit
In september 2025 ontvingen sessiemuzikanten voor het eerst de bestsellervergoeding. De vergoeding komt bovenop hun oorspronkelijke vergoeding en wordt uitgekeerd voor hits waaraan zij meewerkten die meer dan een miljoen streams behaalden. De vergoeding kwam in 2023 tot stand dankzij afspraken tussen de NVPI en de Kunstenbond/Ntb. Met de bestsellerregeling wordt voor het eerst erkend dat het succes van een hit niet alleen te danken is aan de hoofdartiest, maar ook aan de sessiemuzikanten die het nummer dragen.

Kunstenbond in de bres voor straatkunstenaars
Straatartiesten en buitentheaters maken steden levendiger en brengen verbinding op straat. Toch ondervinden veel artiesten grote uitdagingen. Dit bleek uit een enquête van de Kunstenbond en werd begin 2025 onderstreept door een petitie die straatartiesten aanboden aan de Utrechtse wethouder van cultuur. De Kunstenbond was aanwezig bij de overhandiging en blijft zich inzetten voor meer waardering voor straatkunst.

Meldingen Unfair Practice leiden tot actie
In 2025 zijn via het Meldpunt Unfair Practice van de Kunstenbond verschillende meldingen binnengekomen over oneerlijke tarieven. Dankzij deze meldingen konden de betreffende organisaties worden aangeschreven, wat direct tot resultaat heeft geleid: de tarieven zijn aangepast. In de komende jaren zal gewerkt worden aan het stroomlijnen en beter onder de aandacht brengen van het meldpunt.

3.1.2 Goede contracten

Verschillende cao's afgesloten of vernieuwd
De Kunstenbond onderhandelt namens zijn leden over meerdere cao's. Deze collectieve arbeidsovereenkomsten vormen een essentieel middel om eerlijke beloning en goede arbeidsvoorwaarden voor werknemers af te dwingen, en bij sommige cao's ook voor zzp'ers. Het proces van cao-onderhandelingen is langdurig en intensief, en blijft ieder jaar een kernonderdeel van onze collectieve belangenbehartiging. In 2025 zijn de volgende cao's vernieuwd of verlengd:

- **Cao SOM (Stichting Omroep Muziek)**
  Na twee jaar pittig onderhandelen is in december 2025 eindelijk een nieuwe cao voor de SOM (Stichting Omroep Muziek) afgesloten. De cao geldt met terugwerkende kracht van 1 juli 2024 t/m 30 juni 2026. Medewerkers onder deze cao krijgen tijdens deze looptijd in totaal 6,5% loonsverhoging. Ook wordt de eindejaarsuitkering per 1 december 2025 eenmalig verhoogd met € 250 (bij een voltijds dienstverband).

- **Cao Nederlandse Orkesten en Remplaçanten**
  Tijdens de zomer van 2025 is een nieuwe cao voor de Nederlandse Orkesten en Remplaçanten afgesloten met een looptijd van juli 2025 t/m 31 december 2026. Tijdens deze periode stijgen de lonen in totaal met 5,5%. Ook de vergoedingen voor zzp'ers stijgen: sommige met dezelfde percentages als de lonen, andere volgens de consumentenprijsindex. Daarnaast is aan de cao Remplaçanten een alinea "Algemene regels rond de inzet van remplaçanten" toegevoegd. Deze regels moeten het makkelijker maken voor remplaçanten om hun draai te vinden binnen het orkest.

- **Cao Poppodia en Festivals**
  Deze vernieuwde cao, die loopt van 1 april 2025 tot 1 januari 2027, is goed voor in totaal 6% structurele loonsverhoging. Daarnaast wordt het functie- en loongebouw per januari 2027 herzien, waarbij het nieuwe loongebouw daarna minimaal aansluit bij de prijsontwikkeling van de afgelopen tien jaar. Dankzij de invoering van deze maatregel zullen de meeste medewerkers er ook vanaf 2027 structureel op vooruit gaan. Verder ging per 1 april 2025 het aantal vaste vrije dagen van drie naar vier per maand, en worden werknemers in staat gesteld extra vrije dagen te kopen. Werkgevers sluiten zich aan bij het Sociaal Fonds Podiumkunsten.

- **Cao Nederlandse Podia**
  Ook voor deze cao geldt: in totaal 6% loonsverhoging in een periode van een jaar en negen maanden, van 1 april 2025 tot 1 januari 2027. Werkenden krijgen daarnaast het recht op onbereikbaarheid buiten werktijd, en de minimumvergoeding van zzp'ers gaat van 50% naar 60%. Daarnaast wordt het kopen en verkopen van bovenwettelijke vakantiedagen mogelijk gemaakt. Werkgevers sluiten zich gedeeltelijk aan bij het Sociaal Fonds Podiumkunsten.

- **Cao Nationale Opera & Ballet**
  Werkenden bij de Nationale Opera & Ballet (NO&B) kunnen in de periode van 1 juli 2025 tot 1 juli 2027 rekenen op loonsverhogingen van in totaal 7%. Ook wordt het uitruilen van feestdagen mogelijk gemaakt, krijgen werkenden het recht op onbereikbaarheid en wordt de reiskostenvergoeding uitgebreid naar alle werknemers ongeacht het aantal gereisde kilometers. De extra koorleden van de NO&B sluiten zich aan bij het Sociaal Fonds Podiumkunsten. Ook wordt er onderzoek gedaan naar totale aansluiting van de NO&B bij het Fonds.

AI-clausule opgenomen in drie cao's
Binnen de cao Orkesten, de cao Nationale Opera & Ballet en de cao Metropole Orkest is sinds 2025 een clausule opgenomen die de werkgever verbiedt beeld- en geluidopnamen te laten gebruiken voor het trainen van AI-toepassingen. Op die manier worden werknemers beschermd tegen diefstal door AI van hun werk en beeltenis.

Pocket-cao gelanceerd
Cao's zijn er om werkenden te beschermen en op hun rechten te wijzen, maar de teksten zijn juist voor deze doelgroep vaak ontoegankelijk. Daarom is er nu de pocket-cao: een beknoptere, toegankelijke versie van de cao-tekst waarmee werkenden hun belangrijkste rechten en plichten meteen op zak hebben. Naar aanleiding van een succesvolle pilot tijdens de Nederlandse

Dansdagen is de eerste pocket-cao, voor de cao Toneel & Dans, in 2025 gepubliceerd. Het streven is om de komende jaren voor zoveel mogelijk cao's een pocketversie te ontwikkelen.

Nieuwe Wet versterking auteurscontractenrecht aangenomen
Op 28 oktober stemde de Eerste Kamer in met het wetsvoorstel Wet versterking auteurscontractenrecht. De wet is er voor makers van auteursrechtelijk beschermde werken (zoals schrijvers, componisten of fotografen) en uitvoerende kunstenaars en biedt bescherming op het gebied van contracten, vergoedingen en geschillen. De wet is per 1 januari 2026 in werking getreden. Dit was een belangrijke stap in het versterken van de onderhandelingspositie van makers, waaraan de Kunstenbond op verschillende manieren heeft bijgedragen.

Onderzoek naar inzet stagiairs in de danswereld
Bij de Kunstenbond komen zo nu en dan signalen binnen over oneerlijke belasting van stagiairs, onder andere in de danssector. Naar aanleiding hiervan is in 2025 grootschalig navraag gedaan bij gezelschappen. Deze uitvraag vormde een goede gelegenheid om samen opnieuw te bepalen wat eerlijke normen zijn bij het werken met stagiairs. Hoewel de grenzen van de cao's eerder werden opgezocht, gaven de meeste gezelschappen aan actief te streven naar een betere balans en eerlijkere voorwaarden voor stagiairs.

3.1.3 Voldoende zekerheid

Conceptversie AI Code of Practice afgewezen door brede coalitie
In het voorjaar van 2025 legde het AI Office van de Europese Commissie de derde conceptversie van de AI Code of Practice voor ter consultatie. Samen met onze Europese collega-bonden en de bredere creatieve sector gaven we een duidelijk signaal af: het voorstel schoot ernstig tekort. De AI Act moet de basis vormen voor wetgeving rond AI binnen de EU, maar de eerste conceptversies hielden niet genoeg rekening met de (auteurs-)rechten van makers.

Kunstenbond roept politiek op door te pakken met wetsvoorstel over deepfakes
Deepfakes zijn steeds moeilijker van echt te onderscheiden en veroorzaken aanzienlijke reputatie- en privacyschade. Een Kamermeerderheid, waaronder VVD, D66, NSC en GroenLinks-PvdA, pleitte daarom voor auteursrechtelijke bescherming van gezicht en stem. Een uitgewerkt initiatiefwetsvoorstel – de Wet naburig recht deepfakes van personen – lag echter al klaar. Dit voorstel, mede ontwikkeld met betrokken experts en onze organisatie, biedt een duidelijke juridische basis om ongeautoriseerde deepfakes te verbieden, met behoud van ruimte voor parodie en satire. Wij riepen de politiek dan ook op tot spoedige openbaarmaking en stemming, zodat burgers effectief kunnen worden beschermd.

Onderzoek naar invloed AI op werk en inkomen makers geïntensiveerd
AI is een van de belangrijkste aandachtsgebieden van de Kunstenbond. Om de precieze gevolgen ervan op de culturele arbeidsmarkt nog beter om te kunnen zetten in actie, is in 2025 op meerdere fronten onderzoek gedaan onder leden en andere werkenden in het veld. Zo droegen we in 2025 inhoudelijk bij aan een grootschalige enquête, uitgevoerd door de Boekmanstichting in opdracht van De Creatieve Coalitie. Ook werd zelfstandig een gelijksoortig onderzoek gestart onder leden en volgers van de Kunstenbond. De resultaten van deze onderzoeken werden begin 2026 bekend gemaakt, of volgen nog.

Gemeente Amsterdam schrapt 10-jaarslimiet op ateliers
Naar aanleiding van onderzoek geïnitieerd door de Kunstenbond wijzigt de Gemeente Amsterdam haar atelierbeleid: de verplichte limiet van tien jaar huren wordt geschrapt. In plaats van doorstroom als doel op zich, komt er een nieuwe focus op instroom, mét een actieplan dat inzet op meer diverse en beter toegankelijke broedplaatsen. Een stap richting structurele ruimte voor kunstenaars en makers in de hoofdstad en een voorbeeld voor andere gemeenten.

Rapport over Werktuig PPO doet aanbevelingen voor continuering
Werktuig PPO, een initiatief van Platform ACCT, biedt werkenden in de cultuursector sinds 2020 tegemoetkomingen voor cursussen, trainingen en andere om- of bijscholingstrajecten. In 2025 is een rapport opgeleverd over de toekomst van dit belangrijke project. De wens is om ook na 2029 verder te gaan met het initiatief. Het rapport doet een aantal aanbevelingen voor financiering, waardoor het Werktuig hopelijk voortgezet kan worden.

Zzp'ers zichtbaarder binnen netwerk Jeugdfonds Sport en Cultuur
Het Jeugdfonds Sport & Cultuur helpt kinderen en jongeren uit gezinnen met minder financiële ruimte om tóch mee te kunnen doen aan sportieve en creatieve activiteiten; het fonds betaalt de contributie of het lesgeld. Tot voor kort was het echter moeilijk voor freelance muziek- of kunstdocenten om via dit fonds onder de aandacht te komen van ouders die ervan gebruik willen maken. In 2025 heeft de Kunstenbond zich hard gemaakt om zzp'ers onder de aandacht te brengen van de bemiddelaars van het Jeugdfonds. Zo krijgen ook zij de gelegenheid om mee te doen.

Werkgroep Zwaar Werk Orkesten
Omdat het voor werknemers met zware beroepen vaak niet mogelijk is om door te werken tot de pensioenleeftijd, bestaat er de RVU (Regeling Vervroegd Uittreden). Deze regeling stelt deze werknemers in staat eerder te stoppen met werken. In 2025 is, binnen de Werkgroep Zwaar Werk Orkesten, door de Kunstenbond intensief onderzocht of het mogelijk is orkestleden de stempel van zwaar werk te geven. Mocht dit in de toekomst inderdaad mogelijk blijken, dan kunnen orkestleden gebruikmaken van de RVU.

Lobby rond behoud laag btw-tarief definitief afgerond
In 2024 en begin 2025 is hard gewerkt door belangenorganisaties binnen cultuur, media, boeken en sport om het btw-tarief op 9% te houden. Eind 2024 werd al door de toenmalig minister van Financiën toegezegd om de geplande verhoging van het lage btw-tarief voor cultuur terug te draaien. Met de voorjaarsnota in april 2025 is de begroting met terugwerkende kracht aangepast, wat betekent dat de btw-verhoging definitief van tafel is.

Werkbezoek minister van SZW culturele zzp'ers
De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is op werkbezoek geweest om beter inzicht te krijgen in de werkpraktijk van zzp'ers. Hij bezocht de set van de dramaserie *Woeste Grond*. Het werkbezoek kwam voort uit de zzp-lobby van de Kunstenbond.

Brandbrief aan Tweede Kamer over bezuinigingen publieke omroep
Voorgenomen bezuinigingen op de culturele programmering binnen de publieke omroep hakken er keihard in: festivalverslaggeving stopt, NPO 2 Extra en NPO Soul & Jazz zouden van de zender gehaald worden en minstens elf radio- en tv-titels zouden worden beëindigd. Deze plannen raken de mensen achter de programma's direct, en zijn een aanslag op de toegankelijkheid en zichtbaarheid van cultuur in ons land. Daarom stuurde de Taskforce Culturele en Creatieve Sector, waarvan de Kunstenbond onderdeel is, eind 2025 een

brandbrief aan de woordvoerders Media in de Tweede Kamer. De brief laat zien welke schade de bezuinigingen aanrichten.

Nieuwe editie event rond duurzame inzetbaarheid in de kunsteducatie
Samen met het OAK (Overleg Arbeidsvoorwaarden Kunsteducatie), CultuurConnectie en vakbond AVV is in het najaar van 2025 opnieuw het netwerk- en trainingsevent "Sterk in je Werk" georganiseerd, dit keer in Sneek. Tijdens deze middag, gericht op werknemers, leidinggevenden en hr-medewerkers, stonden duurzame inzetbaarheid en vitaliteitsbeleid in de kunsteducatie centraal. Een belangrijk thema in deze sector, omdat er veel flexibiliteit van werkenden wordt verwacht en kleine dienstverbanden of opdrachten de norm zijn. Met behulp van trainingsacteurs gingen deelnemers aan de slag met gespreksvaardigheid over thema's als persoonlijke ontwikkeling, werk-privébalans en werkdruk.

Leden EYE Filmmuseum bijgestaan tijdens reorganisatie
Eind 2025 kondigde EYE Filmmuseum een grootschalige reorganisatie aan. Samen met vakbond FNV stelde de Kunstenbond een sociaal plan op voor alle medewerkers en onderhandelden we namens leden die door de reorganisatie zijn getroffen. De gemaakte afspraken hebben ervoor gezorgd dat de sociale en financiële gevolgen van de voorgenomen reorganisatie zo goed mogelijk worden opgevangen.

Rapport Collectieve Selfie #5 gepresenteerd
De Collectieve Selfie is een terugkerende publicatie over de economische status quo binnen de beeldende kunstsector. Uit de vijfde editie van het rapport, dat de Kunstenbond tijdens Common Ground op Art Rotterdam 2025 mocht presenteren, blijkt dat de kunstsector de afgelopen jaren stabiel is, maar ook kwetsbaar blijft. Het is daarom hard nodig om de sector en zijn werkenden beter in kaart te brengen. De Collectieve Selfie is een initiatief van BKNL, een overkoepelende belangenorganisatie voor beeldende kunst waarbij de Kunstenbond is aangesloten.

Sociaal plan reorganisatie De Nieuwe Veste Breda
In het kader van een reorganisatie bij cultuureducatieve instelling De Nieuwe Veste in Breda heeft de Kunstenbond in 2025 een sociaal plan afgesloten. De onderhandeling zorgde voor betere voorwaarden voor ontslagen medewerkers, zoals een hogere transitievergoeding en vertrekpremie.

Ondersteuning leden bij reorganisaties St. Joost en Willem de Kooning Academie
Ook bij kunstacademies St. Joost in Breda en de Willem de Kooning Academie in Rotterdam sprongen we in de bres bij reorganisaties.

3.1.4 Veilige werkomstandigheden

Resultaten onderzoek naar sociale veiligheid binnen de orkesten
Eind 2024 is de Kunstenbond gestart met een belangrijk onderzoek naar sociale veiligheid in de Nederlandse orkestsector. De aanleiding was een reeks zorgwekkende signalen over grensoverschrijdend gedrag eerder dat jaar.

In april 2025 werden de resultaten van het onderzoek bekendgemaakt: meer dan 17% van de werkenden in de orkestsector blijkt zich niet veilig te voelen. De onthullingen deden veel stof opwaaien: ook *Pointer* (KRO-NCRV) besteedde aandacht aan de cijfers. De Kunstenbond riep de orkesten op om verantwoordelijkheid te nemen en niet te wachten met maatregelen.

Wanbeheer bij AKI en ArtEZ: Inspectie bevestigt conclusie Kunstenbond
De Onderwijsinspectie constateerde begin 2025 dat er sprake is van "wanbeheer" bij ArtEZ, een van de grootste organisaties in kunstvakonderwijs in Nederland. Bij AKI, de kunstacademie in Enschede die deel uitmaakt van ArtEZ, zouden de problemen het meest schrijnend zijn. De Onderwijsinspectie bevestigde daarmee de bevindingen van de Kunstenbond. De Onderwijsinspectie startte het onderzoek na meldingen van de Kunstenbond en anderen in mei 2024.

Grootschalig medewerkersonderzoek onder werkenden Toneel en Dans
In de zomer van 2025 is een grootschalig onderzoek gestart onder alle werkenden in de sector Toneel en Dans. De resultaten zijn opvallend: ondanks eerdere negatieve berichtgeving over werkdruk en sociale veiligheid, bleek uit het onderzoek een opvallend hoge tevredenheid met een gemiddeld rapportcijfer van 8,7. Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van de Kunstenbond en de Nationale Associatie voor Podiumkunsten (NAPK) als een eerste stap in het verbeteren van de werkomgeving, veiligheid en arbeidsvoorwaarden.

Kunstenbond sluit zich aan bij culturele boycot Israël
Ondanks herhaaldelijke officiële wapenstilstanden duurt het geweld in Gaza voort. In het najaar van 2025 werd de roep om een culturele boycot van Israël daarom steeds sterker. De Kunstenbond heeft zich in oktober bij deze oproep aangesloten. De boycot is nadrukkelijk niet gericht op individuen, hun afkomst of identiteit.

Verschillende campagnes en initiatieven rond sociale veiligheid en inclusie
De Kunstenbond heeft de afgelopen jaren, samen met andere brancheorganisaties, verschillende samenwerkingsverbanden ter bevordering van sociale veiligheid in de sector opgericht. Vanuit deze samenwerkingsverbanden is ook in 2025 met campagnes aan bewustwording rondom veiligheid en inclusie in de verschillende subsectoren gewerkt. Zo heeft de Taskforce GO! de campagne "Zet de Toon", over sociale veiligheid in de popmuzieksector, in 2025 voortgezet. Binnen de danssector is opnieuw samengewerkt met de Alliantie Dans Veilig, onder andere tijdens de Nederlandse Dansdagen. Meld- en adviespunt Mores werd ook in 2025 weer door de Kunstenbond gesteund.

3.2 Individuele belangenbehartiging en ondersteuning

3.2.1 Juridische ondersteuning en helpdesk

De Kunstenbond biedt zijn leden juridische ondersteuning binnen verschillende rechtsgebieden, waaronder arbeidsrecht, sociale zekerheid, intellectueel eigendom, contractenrecht en huurrecht voor ateliers. Daarnaast kunnen leden gebruik maken van bedrijfskundig advies.

In 2025 valt op dat de zaken merkbaar complexer zijn geworden en zich steeds vaker kenmerken door een meervoudige problematiek waarbij verschillende juridische vraagstukken met elkaar verweven zijn. Dit maakt de dossiers niet alleen arbeidsintensief, maar juridisch ook extra uitdagend. Voor de betrokken leden is de impact op persoonlijk vlak vaak aanzienlijk.

Verder is er een nieuw fenomeen dat zijn weerslag heeft op de afdeling. Steeds meer leden oriënteren zich vooraf via AI en vragen daardoor op basis van onjuiste of onvolledige informatie

om juridisch advies. Het vergt extra tijd en inspanning om standpunten te verduidelijken, verwachtingen bij te stellen en misverstanden recht te zetten.

De thema's die in 2024 centraal stonden, zijn in 2025 onverminderd actueel gebleven. Schijnzelfstandigheid neemt opnieuw een prominente plaats in. Op basis van het uitgangspunt dat de Belastingdienst per 2025 weer actief zou gaan handhaven, zijn veel zelfstandigen met vragen over hun contracten en positie gekomen. Opdrachtgevers reageerden hierop soms met opvallende bepalingen in contracten en werkwijzen. De juridische afdeling heeft hierover geadviseerd. Ook eerlijke beloning (Fair Pay) is een veelgevraagd onderwerp gebleven.

Daarnaast heeft de juridische afdeling zich in 2025 verder ingezet op het thema AI. Het uitgangspunt hierbij is informeren en beschermen. Enerzijds richt de afdeling zich op het bewust maken van leden van de gevolgen van AI, voor hun werk en voor hun contracten. Anderzijds wordt actief gewerkt aan praktische handvatten waarmee makers zich zo goed mogelijk kunnen beschermen. Dit vertaalde zich in productontwikkeling en deelname aan panels en andere platforms, tot actieve betrokkenheid bij nieuwe wetgeving om de rechtspositie van creatieve makers te beschermen.

Ook de toename van meldingen rondom grensoverschrijdend gedrag heeft zich in 2025 voortgezet. Vanwege de gevoeligheid van de materie en de noodzaak tot zorgvuldige juridische begeleiding zijn dit intensieve trajecten. De bredere inzet is voortgezet, onder meer binnen de Alliantie Dans Veilig en in de samenwerking met de Dancer's Council. De kennis en ervaring die dit heeft opgeleverd, wordt ook ingezet ten behoeve van andere beroepsgroepen.

Daarnaast is de juridische afdeling nauw betrokken bij de rechtszaken die de Kunstenbond en BAM! Popauteurs namens vier artiesten hebben aangespannen tegen de platenmaatschappijen Universal Music en Armada. Zij levert de projectleider en denkt actief inhoudelijk mee.

Verder verzorgt de juridische afdeling steeds vaker trainingen voor zowel leden als niet-leden, zoals op creatieve opleidingen. De trainingen richten zich op praktische kennis over auteursrecht en het maken van goede contractuele afspraken, onderwerpen die direct relevant zijn voor iedereen die als creatief professional aan de slag gaat of al werkzaam is in de sector. Daarnaast heeft de juridische afdeling veel advies verleend aan de collectieve belangenbehartigers op uiteenlopende juridische terreinen. Zo is er ondersteuning geboden bij vraagstukken op het gebied van arbeidsrecht, bijvoorbeeld in de situatie waarin een werkgever een vermindering van de tijdsbesteding wilde vertalen naar een evenredige verlaging van het loon, maar ook op het gebied van auteursrecht en naburige rechten. De juridische afdeling werkt hierbij nauw samen met de betrokken collectieve belangenbehartigers.

Tot slot is de juridische afdeling op breder niveau betrokken geweest bij diverse faillissementen, reorganisatieprocessen en functiewaarderingstrajecten.

> *"Je hebt mij echt wakker geschud. Ik dacht dat het contract wel goed zat, maar door jouw begeleiding zag ik opeens waar de risico's lagen en kon ik goed uitleggen waarom ik het anders wilde. De opdrachtgever heeft toen ook toegegeven dat zij het contract eigenlijk nooit zo serieus bekeken hadden. Volgende week ga ik beginnen en ik heb er helemaal zin in, de opdrachtgever trouwens ook. Heel erg bedankt voor je hulp en betrokkenheid."*
>
> *- lid Kunstenbond*

Overzicht van het aantal en soort kwesties in 2025:

2025

Rechtsgebied	1e-lijns	2e-lijns	Totaal
Alg. verbintenissenrecht	68	193	261
Arbeidsrecht	106	180	286
Belasting	27	0	27
Huurrecht	8	32	40
Intellectueel Eigendom	34	128	162
Overeenkomst Muziek	10	74	84
Overig	54	12	66
Sociale Zekerheid	9	12	21
Van Twuijver Incasso	16	3	19
Zzp/uurtarief/verzekeringen	26	3	29
EINDTOTAAL	**358**	**637**	**995**

3.2.2 Workshops & trainingen

Aangezien eerlijke betaling, goede contracten, meer zekerheid en een veilige werkvloer vanzelfsprekend moeten worden, positioneert het workshopaanbod van de Kunstenbond zich als een aanvulling op de andere vormen van dienstverlening, zoals de individuele en collectieve belangenbehartiging. Hierbij ligt de nadruk op het mogelijk maken van directe collectieve

kennisvergaring en-deling onder onze achterban en doelgroep; iets wat complex en arbeids-, kosten- en tijdintensief is wanneer dit door werkenden zelf gefaciliteerd moet worden.

De Kunstenbond biedt meerdere workshops aan om studenten en starters in de culturele en creatieve sector voor te bereiden op hun professionele beroepspraktijk. Thema's als positionering, professionalisering, onderhandelen, tariefbepaling, auteursrecht, subsidies en contracten komen hierbij aan bod. Naast deze overstijgende onderwerpen is er in 2025 ook actief op de actualiteit ingespeeld, waardoor ook meerdere workshops gegeven zijn over bijvoorbeeld de Wet DBA (tegen schijnzelfstandigheid) en generatieve AI.

Het vergroten van kennis en vaardigheden van (potentiële) leden staat hierbij voorop. Daaraan wordt invulling gegeven door de doelgroepen met theorie, oefeningen en (actuele) casussen meer regie te geven over hun arbeidsomstandigheden en loopbaan. Deze workshops worden op aanvraag gegeven bij organisaties, zoals onderwijsinstellingen, makerscollectieven en brancheverenigingen. Daarnaast positioneert de Kunstenbond zich als vakbond en kennispartner tijdens evenementen van vakinhoudelijke organisaties.

In 2025 zijn er meer dan 25 workshops gegeven met gemiddeld 10 deelnemers per sessie, onder meer:

- *Weet wat je waard bent*
- *Onderhandelen met lef*
- *Auteursrecht van spreken*
- *Afspraken en risico's voor zzp'ers*
- *Fair Practice*
- *Culturele codes*
- *Wet DBA & Schijnzelfstandigheid*
- *Stap voor Stap naar Subsidie*

Ook zijn er in 2025 voorbereidingen getroffen om de workshops op te schalen en te borgen in 2026, in de vorm van bijvoorbeeld open workshops georganiseerd bij de Kunstenbond (of andere locatie) voor individuele aanmeldingen en workshops binnen het curriculum van opleidingen.

3.2.3 Verzekeringen

In 2025 heeft de Kunstenbond het verzekeringsaanbod voor leden verder ontwikkeld en aangepast aan de praktijk van werkenden in de creatieve sector. De bond biedt zijn leden een breed scala aan verzekeringen met korting, gecombineerd met deskundig advies via een gespecialiseerde tussenpersoon. Deze verzekeringen worden specifiek afgestemd op de beroepspraktijk van kunstenaars en andere creatieve professionals.

De instrumentenverzekering, de tentoonstellingsverzekering en de gecombineerde aansprakelijkheidsverzekering (die particuliere en bedrijfsaansprakelijkheid in één polis combineert) bleven ook in 2025 veelgebruikte verzekeringen. Tegelijkertijd is gewerkt aan de ontwikkeling van het aanbod, met als doel beter aan te sluiten bij de diversiteit aan werkzaamheden binnen de creatieve sector.

Het afgelopen jaar is samen met de verzekeringspartner gewerkt aan een nieuwe benadering voor de beoordeling van verzekeringsdekking. Daarbij wordt niet uitsluitend gekeken naar functietitels, maar naar de feitelijke activiteiten van leden. Factoren zoals de aard van de activiteit, de frequentie, de omstandigheden waarin deze plaatsvindt en de genomen veiligheidsmaatregelen spelen hierbij een rol. Deze aanpak maakt het mogelijk meer maatwerk te bieden voor leden met een brede of hybride beroepspraktijk, terwijl duidelijke kaders worden behouden voor activiteiten die niet verzekerbaar zijn.

Daarnaast is gewerkt aan de verdere uitwerking van een expositie- en tentoonstellingsverzekering voor beeldend kunstenaars. In samenwerking met een gespecialiseerde kunstverzekeraar is een voorstel ontwikkeld dat dekking biedt voor tentoonstellingen en exposities van eigen werk, inclusief transport en tijdelijk verblijf op externe locaties. Hiermee wordt beter aangesloten bij de praktijk waarin kunstenaars hun werk vervoeren tussen atelier, galerie en tentoonstellingslocaties.

Tot slot heeft de Kunstenbond ook in 2025 de ontwikkelingen rond de voorgenomen verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering (AOV) voor zzp'ers nauwlettend gevolgd. De bond blijft zich inzetten om leden tijdig te informeren over relevante veranderingen in wet- en regelgeving en de mogelijke gevolgen daarvan voor hun beroepspraktijk.

3.2.4 Financiële diensten

In 2025 konden leden opnieuw gebruikmaken van de belastingservice voor zzp'ers, waarbij ervaren adviseurs helpen bij de jaarlijkse aangifte inkomstenbelasting. Daarnaast zijn de digitale voorzieningen uitgebreid met onder meer de Praktische gids inkomstenbelasting, specifiek gericht op culturele zzp'ers, die leden via de website kunnen downloaden. Deze vorm van persoonlijke en toegankelijke ondersteuning maakt fiscale verplichtingen overzichtelijker en helpt leden optimaal gebruik te maken van relevante regelingen en aftrekposten.

Financiële onzekerheid blijft een belangrijke factor in de beroepspraktijk van veel leden. Kennis van het subsidielandschap en de aanvraagprocedures is daarbij essentieel. Ook op het gebied van fondsenwerving en subsidies is de dienstverlening in 2025 daarom verder versterkt.

Leden konden gebruikmaken van een geactualiseerd stappenplan voor subsidieaanvragen en online informatie over verschillende financieringsopties, zoals subsidies, crowdfunding en sponsoring. Via een maandelijkse fondsen- en subsidienieuwsbrief worden zij op de hoogte gehouden van actuele regelingen, deadlines en kansen, zodat zij hun projecten beter kunnen plannen en financieren. Daarnaast organiseerde de Kunstenbond in 2025 online voorlichting en een webinar over subsidieaanvragen, met praktische tips over het opstellen van plannen, begrotingen en het kiezen van passende fondsen.

Naar aanleiding van een duidelijke behoefte onder leden is in 2025, binnen het project Duurzame inzetbaarheid groeit mee met de zzp, de activiteit ‘De Subsidiewerkplaats’ opgezet. Tijdens deze kleinschalige bijeenkomsten werken leden gericht aan hun eigen subsidieaanvraag, met directe ondersteuning van een subsidieadviseur. Daarbij is aandacht voor zowel praktische vragen als onderliggende strategieën, zoals het opstellen van projectplannen, begrotingen en inzicht in beoordelingscriteria van fondsen. Het format stimuleert daarnaast uitwisseling tussen deelnemers en maakt het mogelijk om efficiënt en gefocust aan dit onderdeel van de beroepspraktijk te werken.

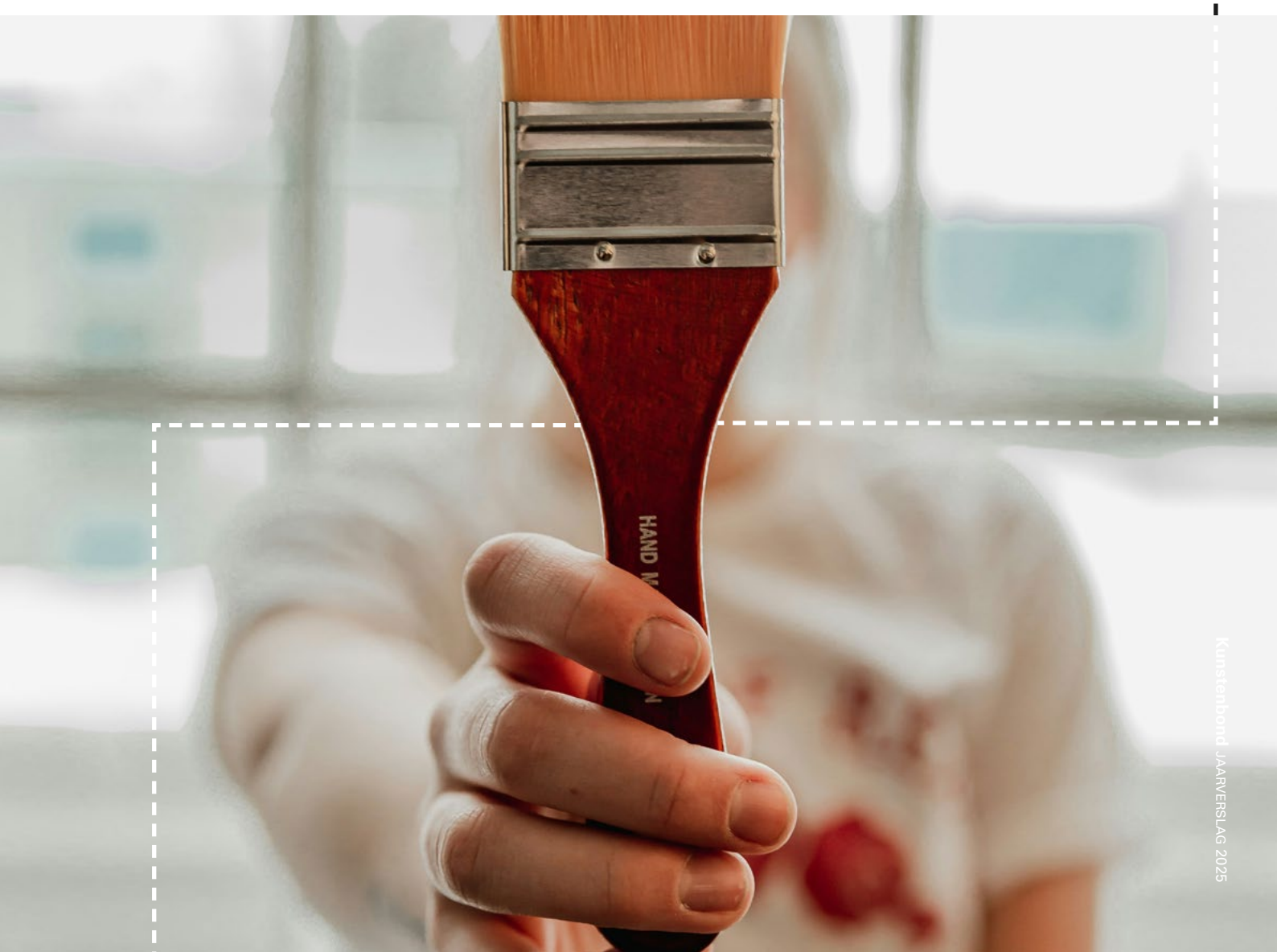

De Subsidiewerkplaats vond in 2025 ieder kwartaal plaats. Vanwege de grote belangstelling wordt de frequentie in 2026 verhoogd naar eens per twee maanden. Tevens wordt onderzocht hoe dit werkplaatsformat breder kan worden ingezet voor andere zakelijke aspecten van de praktijk, zoals fiscale verplichtingen.

Binnen de vakgroep Muziek is ook in 2025 ingezet op zakelijke en financiële ondersteuning. De vakgroep heeft opnieuw onderzoek gedaan naar de gehanteerde tarieven in de muzieksector en een tarievenlijst 2025 gepubliceerd, die leden helpt bij het bepalen van passende honoraria. Deze informatie wordt via de website, het blad Muziekwereld en andere communicatiekanalen gedeeld en sluit aan bij het bredere streven naar eerlijke beloning en professionalisering binnen de muzieksector.

Met deze combinatie van persoonlijk advies, praktische tools, informatie via de website en gerichte nieuwsbrieven heeft de Kunstenbond in 2025 de financiële en bedrijfskundige ondersteuning voor leden verder verdiept, zodat zij hun praktijk financieel gezonder en professioneler kunnen inrichten.

3.3 Vereniging

3.3.1 Leden

De Kunstenbond groeide voor het tweede achtereenvolgende jaar. In totaal waren er 13% nieuwe aanmeldingen wat leidde tot een groei van 3,5%. Gezien de economische omstandigheden in de sector en de trends bij andere vakbonden is dit een grote prestatie. Ook voor de komende jaren streven we naar een groei van het aantal leden. Opmerkelijk hierbij is dat de meeste aanmeldingen komen uit de leeftijdsgroep 24 – 35 jaar.

Ledenadministratie 2025

	31 december 2024	31 december 2025
Muziek	2956	2999
Theater & Dans	1693	1666
Beeldend	1322	1351
Kunsteducatie	701	709
DAMD	113	124
Geen vakgroep	95	144
Totaal leden met rechten	**6880**	**6993**
Ereleden (niet betalend)	50	45
Vrienden (bepalen eigen bijdrage)	94	98
Totaal Ledenadministratie	**7024**	**7136**

3.3.2 Afstemming en activiteiten met achterban

In 2025 organiseerde de Kunstenbond diverse bijeenkomsten voor leden en niet-leden. Deze evenementen vonden plaats in uiteenlopende vormen, online en fysiek, en waren gericht op verschillende doelgroepen, waaronder vakgroepen en zzp'ers. De bijeenkomsten dienden meerdere doelen: het faciliteren van ontmoeting en uitwisseling, het informeren en inspireren van de achterban, het ophalen van gerichte input en het laten kennismaken van nieuwe doelgroepen met de Kunstenbond en zijn activiteiten.

Daarnaast zijn leden binnen de verschillende cao-segmenten gedurende het jaar actief geraadpleegd via e-mail. Zo konden zij hun stem uitbrengen over principeakkoorden en inhoudelijke input leveren voor nieuwe onderhandelingsrondes. Op deze manier blijft de afstemming met de achterban structureel geborgd en wordt de inzet van de Kunstenbond gedragen door de leden zelf.

Op 24 november vond een meet-up voor alle Kunstenbond-leden plaats, waar zij konden meepraten over de koers van de vereniging en de prioriteiten voor de belangenbehartiging. Organisator Jurjen van den Bergh verzorgde een keynote speech, waarna in kleinere groepjes verder gepraat werd over specifieke speerpunten en thema's.

Het streven is minstens één keer per maand een online koffie-uurtje te organiseren. Deze gratis online bijeenkomsten staan open voor leden en niet-leden en zijn een laagdrempelige manier om in gesprek te gaan met juristen of belangenbehartigers van de Kunstenbond over verschillende onderwerpen. Koffie-uurtjes kunnen een open en algemene insteek hebben, maar in 2025 zijn vooral veel koffie-uurtjes rond een specifiek thema georganiseerd. Dit op basis van veelgestelde vragen aan de juridische afdeling, of initiatief vanuit vakgroepen.

Bijeenkomsten, events en raadplegingen Kunstenbond 2025

	Aantal
Cao-raadplegingen	13
Koffie-uurtjes	8
Bijeenkomsten vakgroepen	8
Kunstenbond Meet-up	1

3.3.3 Zichtbaarheid en bereik Kunstenbond

Bereik sociale media en website

	Website Kunstenbond	Facebook	Instagram	LinkedIn
Volgers (eind 2024)	x*	3.781	5.285	5.188
Volgers (eind 2025)	**x**	**3.793**	**7.221**	**5.833**
Bezoekers (2024)	111.000	x	x	x
Bezoekers (2025)	**111.711**	**x**	**x**	**x**

x*: gegevens niet beschikbaar/niet van toepassing

Bereik uit ledenwervingscampagne 2025

Totaal aantal websitebezoekers 2025	**111.711**
Aantal bezoekers vanuit Google advertenties	41.122
Aantal bezoekers vanuit Meta advertenties	31.690
Aantal bezoekers organisch	30.232
Aantal vertoningen Google advertenties	577.293
Aantal vertoningen Meta advertenties	3.500.925
Groei nieuwe contacten in Maileon	3.406

In 2025 is voor het eerst een grootschalige online ledenwervingscampagne opgezet. Hiervoor is intensief samengewerkt met Een Ander Bureau (beeld en copy) en Caramba (online marketing en adverteren). Naast gerichte advertenties zijn aanvullende marketing- en communicatiemiddelen ontwikkeld, waaronder inhoudelijke gidsen over thema's als auteursrecht en subsidies, evenals een reeks webinars over soortgelijke onderwerpen. Met deze aanpak is ingezet op zowel zichtbaarheid als inhoudelijke positionering en duurzame ledenbinding.

We zien dat het organische bereik van de website in 2025 is teruggelopen ten opzichte van 2024. Dit heeft te maken met de migratie naar de nieuwe website eind 2024, die heeft geleid tot een dip in organisch zoekvolume. De ledenwervingscampagne is mede opgezet om deze terugloop in bezoekers tegen te gaan. Daarnaast wordt gewerkt aan een organisch SEO-plan om het zoekvolume op een duurzame wijze te herstellen.

Op Instagram zien we in 2025 daarentegen een flinke groei, zowel in volgers als bereik: het jaar leverde zo'n 2000 nieuwe volgers op, en onze content op dit platform bereikte in totaal 437.890 accounts. Dit is grotendeels toe te schrijven aan de ledenwervingscampagne en de inzet van

(organische en betaalde) videocontent: deze reels werden samen ongeveer 3 miljoen keer bekeken.

In het verlengde van deze campagne is een nieuwe e-mailflow voor nieuw aangemelde leden ontwikkeld, met als doel het begin van de ledenreis beter vorm te geven. Ook is overgestapt van mailprogramma Mailchimp naar Maileon, zodat data voortaan binnen de EU wordt opgeslagen en beheerd. Hiermee is een belangrijke stap gezet in de verdere professionalisering van marketing en dataveiligheid.

Daarnaast is in 2025 de tone of voice opnieuw vormgegeven, met als doel de communicatie consistenter, herkenbaarder en beter afgestemd op de beoogde doelgroepen te maken.

Samen met actieve leden is de podcast, de Kunst & Bondcast, in een geheel nieuw jasje gestoken. Het nieuwe seizoen is niet alleen qua format doorontwikkeld, maar ook uitgebreid met video, waardoor de inzetbaarheid op verschillende kanalen is vergroot.

Tot slot stond 2025 in het teken van teamontwikkeling. In november is een nieuwe coördinator marketing en communicatie gestart. Samen met de twee vaste teamleden wordt gewerkt aan een hernieuwde inrichting van het team en een verdere versterking van de strategische en uitvoerende slagkracht van de afdeling.

3.3.4 Vakgroepen

Kunsteducatie
In 2025 is het nieuw verkozen bestuur van de vakgroep Kunsteducatie van start gegaan. Met frisse energie en hernieuwde betrokkenheid is gewerkt aan het versterken van de positie van de vakgroep en de Kunstenbond binnen het werkveld.

Een belangrijk speerpunt was het vergroten van de zichtbaarheid van de Kunstenbond binnen het kunstvakonderwijs. Daarom is een project opgestart waarin onder meer de workshops opnieuw onder de aandacht zijn gebracht bij opleidingen en docenten. Hiermee wordt beoogd studenten en onderwijsprofessionals in een vroeg stadium kennis te laten maken met de meerwaarde van lidmaatschap en belangenbehartiging van de Kunstenbond.

Daarnaast heeft de vakgroep inhoudelijke input geleverd voor het nieuwe seizoen van de Kunst & Bondcast. Deze podcast is een aantal jaar geleden geïnitieerd door leden van de vakgroep Kunsteducatie en vormt nog altijd een kansrijk middel voor kennisdeling, verdieping en betrokkenheid.

Muziek/Ntb
In 2025 namen vertegenwoordigers namens de vakgroep Muziek/Ntb deel aan verschillende overleggen en commissies. Dit leidde onder meer tot de oprichting van het FairPop-fonds. Daarnaast schoven vertegenwoordigers aan bij de in 2025 gestarte auteursrechttafel Muziek, waar verdere gesprekken met NVPI zijn gevoerd over de positie van makers. In 2025 ontvingen sessiemusici voor het eerst uitkeringen vanuit het bestsellerfonds, waarover eerder mede door de vakgroep een akkoord was bereikt.

Van *Muziekwereld*, het blad voor leden van de vakgroep, verschenen in 2025 weer vier edities. In aanloop naar een geplande restyling in 2026 zijn hierover in 2025 inhoudelijke en financiële

afspraken gemaakt. Om deze vernieuwing zorgvuldig vorm te geven en de kosten beheersbaar te houden, zullen in 2026 drie edities verschijnen: één in de vertrouwde vorm en twee – na de zomer – in een nieuwe opzet, beschikbaar voor alle met muziek verbonden leden van de bond.

ISA (voorheen DAMD)
Ook voor de vakgroep voor illustratie, strip en animatie is in 2025 een nieuw tijdperk aangebroken. Waar eerder werd geopereerd onder DAMD (Dutch Animation Motion Design), is in 2025 de stap gezet naar ISA (illustratie, strip en animatie). Hiermee wordt ruimte geboden aan een bredere groep beeldverhaalvertellers.

In het afgelopen jaar zijn belangrijke stappen gezet richting een transparantere verdeling van collectieve gelden binnen de animatiesector. De onderhandelingen over de verdeling van auteursrechtengelden werpen hun vruchten af; aanvragen voor bepaalde functies verlopen inmiddels via Fair. Het overleg wordt voortgezet met als doel: uitbreiding naar alle functies waarop auteursrecht rust, net als een verdeelsleutel die beter recht doet aan de duur en aard van animatieproducties.

Daarnaast is gewerkt aan heldere functieomschrijvingen, het verankeren van functieprofielen binnen de ketentafel Film/AV-productie van fairPACCT en het vaststellen van minimumtarieven per functie. De geactualiseerde Fair Pay-praktijkinstrumenten, van kracht per 1 januari 2026, omvatten onder meer de nieuwe Gids Rollen film- en AV-productie. Ook is een AI-clausule opgesteld om misbruik tegen te gaan: inzet voor trainingsdoeleinden kan uitsluitend plaatsvinden na toestemming, licentie en vergoeding. Verder is de vakgroep sinds 2025 actief op socialemediaplatform Discord, met een eigen kanaal voor een actieve en onderling verbonden animatiegemeenschap.

Theater & Dans
In het jaar 2025 heeft het vakgroepsbestuur van Theater & Dans zich ontfermd over onder andere de Danswerkgeversprijs. Deze prijs staat voor de waardering van goed werkgeverschap in de danssector, denk aan primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden. We kennen allemaal de verhalen over magere betaling, torenhoge werkdruk en een onveilige sfeer op de werkvloer. Maar hoe moet het dan wel? Het vakgroepsbestuur heeft een open call gedaan waar mensen een danswerkgever konden nomineren. Die nominaties heeft de Kunstenbond met externe juryleden doorgenomen, en op het Gala Diner van de Nederlandse Dansdagen is de prijs uitgereikt aan ARK / Connor Schumacher. Zij ontvingen de prijs vanwege de breedte en de diepte van de positieve verhalen in de nominaties.

Daarnaast is er vooruitgang in het creëren van een werkgroep voor technici binnen de Kunstenbond. Deze groep valt nu nog vaak onder de vakgroep Theater & Dans, maar ervaart andere obstakels dan dansers/acteurs/makers.

Als laatste zijn we bezig met het concept voor een podcast die ingaat op de nog altijd kwetsbare positie van de zzp'er in de uitvoerende kunsten.

Beeldend
In januari 2025 trad een vrijwel volledig vernieuwd bestuur van de vakgroep Beeldend aan. Het bestuur bestaat uit zeven actief werkende beeldend kunstenaars met expertise op onder meer atelierbeleid, kunstvakonderwijs, kunst in de openbare ruimte, participatieprojecten, juridische kwesties en inkomensposities. In het eerste jaar is gewerkt aan zowel lopende dossiers als nieuwe initiatieven binnen de sector.

De vakgroep droeg in 2025 bij aan kennisdeling en zichtbaarheid van kunstenaarsbelangen, onder meer via de juridische columnreeks rechtReeKs in *BK-informatie* en bijdragen aan de podcast Kunst & Bondcast. Ook werd aandacht besteed aan kunstopdrachten, onder meer tijdens een koffie-uurtje, in aanloop naar de herijking van de Landelijke Voorwaarden Kunstopdrachten.

Een belangrijk speerpunt was het behoud van betaalbare werkruimte voor kunstenaars. De vakgroep was betrokken bij lokale trajecten en organiseerde bijeenkomsten waarin ervaringen en knelpunten rond atelierbeleid werden gedeeld. Daarnaast werd bijgedragen aan lobby en onderzoek, wat onder meer leidde tot beleidswijzigingen rond atelierbeleid in Amsterdam.

Vakgroepsleden waren daarnaast actief aanwezig bij bijeenkomsten en evenementen in het bredere kunstenveld, waar zij de belangen van beeldend kunstenaars vertegenwoordigden en in gesprek gingen met zowel makers als instellingen.

3.3.5 Samenwerking versterken

De Kunstenbond werkt op diverse manieren samen met andere organisaties. Om de invloed te versterken en de positie van werkenden in de sector zo effectief mogelijk te verbeteren, heeft de Kunstenbond vertegenwoordigers aangesteld in de besturen van Kunsten '92, Platform ACCT en De Creatieve Coalitie. Daarnaast wordt samengewerkt met diverse beroepsverenigingen en belangenorganisaties om de binding met het werkveld van de verschillende culturele disciplines te bevorderen.

VCTN
De VCTN (de Vereniging Componisten en Tekstschrijvers Ntb) is aangesloten bij de Kunstenbond en gericht op de belangenbehartiging van de leden van de Kunstenbond die ook componist of tekstschrijver zijn. In het verleden vertegenwoordigde de VCTN alle schrijvende Ntb-leden. Sinds de fusie van de Ntb en de Kunstenbond vertegenwoordigt VCTN de leden van de Kunstenbond die componist en/of tekstschrijver zijn. In 2025 zijn nieuwe afspraken gemaakt met de VCTN over de inzet van directeur Erwin Angad-Gaur.

BiMpro
Sinds 2023 waren de leden van BiMpro, de beroepsvereniging voor improviserende musici, ook lid van de Kunstenbond. Na een intensieve pilotperiode van 3 jaar (2023-2025), is duidelijk geworden dat de beoogde administratieve synergie tussen de verenigingen niet werd bereikt.

Op 31 oktober 2025 zijn de Kunstenbond en VCTN op de hoogte gebracht dat het BiMpro-bestuur de aansluiting bij de Kunstenbond wilde beëindigen. Vanaf 1 januari 2026 zijn BiMpro en Kunstenbond weer aparte verenigingen. Het scenario van ontvlechting voor onze gezamenlijke leden is drie jaar geleden vastgelegd met 'exitafspraken'. Deze afspraken zijn uitgevoerd.

Hoewel we weer afzonderlijk, als aparte verenigingen doorgaan, zullen we op inhoudelijke lobbydossiers zij aan zij staan en elkaar blijven versterken, ook in de toekomst.

Platform ACCT
Platform ACCT is in 2020 mede door de Kunstenbond opgericht en heeft als doel de arbeidsmarktpositie van werkenden in de culturele en creatieve sector te verbeteren. Vanuit Platform ACCT, onder het project fairPacct, worden onder andere de eerder in dit verslag genoemde ketentafels georganiseerd. Ook verzorgt het Platform met het project Oog voor Impuls verschillende regelingen die werkenden in staat stelt om te investeren in een pensioen of arbeidsongeschiktheidsverzekering. Verder is er de regeling Werktuig PPO, waaruit bijdrages in opleidingskosten kunnen worden aangevraagd, en kunnen werkenden uit een aantal cao's kosteloos loopbaanadvies inwinnen via de regeling Loopbaan APK.

Kunsten '92
De Kunstenbond werkt met Kunsten '92 en de Taskforce Culturele en Creatieve Sector aan de gezamenlijke belangen van de sector en de belangen van makers. Een groot onderwerp in 2025 was de btw-lobby. Ook namen we actief deel aan de politieke lobby van Kunsten '92. Daarnaast participeerden we in het Makerscafé en de programmareeks over de culturele arbeidsmarkt en toepassing van de Fair Practice Code.

De Creatieve Coalitie
De Kunstenbond was een van de initiatiefnemers voor de oprichting van De Creatieve Coalitie. Deze coalitie is ondertussen uitgegroeid tot een vereniging met 44 leden, vooral beroepsverenigingen.

BO, vakbond voor beroepsonderwijs
De samenwerking met BO is toe aan evaluatie. Kunstenbond-leden zijn via de samenwerking met BO vertegenwoordigd binnen de cao hbo. BO zit daarnaast als onderdeel van die cao in de FvOv-delegatie. FvOv (Federatie van Onderwijsvakorganisaties) vertegenwoordigt 12 bonden, waaronder BO. De Kunstenbond onderzoekt of zij beter rechtstreeks kan toetreden tot FvOv, in plaats van "getrapt" via BO. Daarvoor zijn gesprekken met de voorzitter van FvOv gestart. In 2026 wordt het verzoek aan het bestuur van FvOv mogelijk definitief.

Federatie Beeldrechten
In 2022 werd de Federatie Beeldrechten opgericht: een samenwerkingsverband tussen Pictoright, de Kunstenbond en zes andere beroepsorganisaties die de belangen van beeldmakers behartigen. De Kunstenbond droeg binnen de Federatie in 2025 actief bij aan de lobby en opvolging van het rapport Online inbreuken, waarin ongeoorloofd gebruik van beeld aan de kaak wordt gesteld. We namen deel aan diverse werkgroepen van de Federatie Beeldrechten.

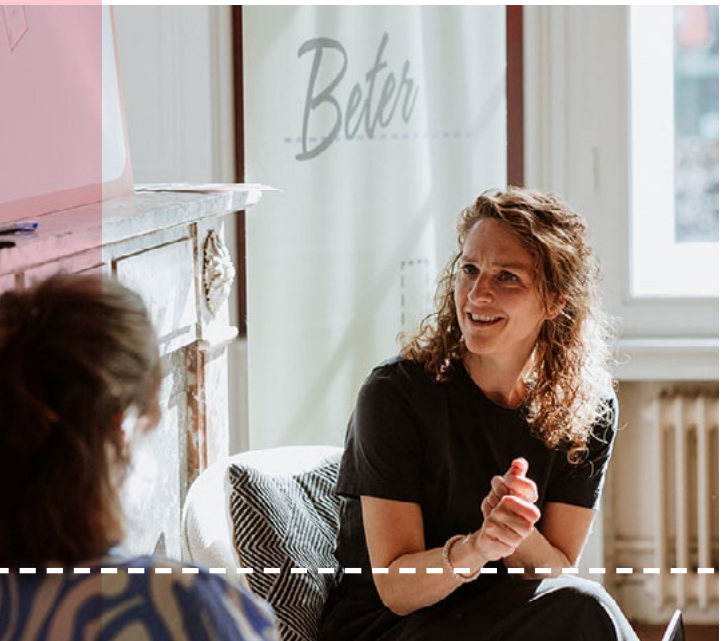

Platform Makers
Kunstenbond is aangesloten bij Platform Makers, het samenwerkingsverband van vakbonden en beroepsorganisaties voor auteurs en artiesten op het gebied van auteurs- en naburig recht. Kunstenbond en VCTN zijn beiden vertegenwoordigd binnen het bestuur van de koepelorganisatie.

Nationaal Podiumplan
Het Nationaal Podiumplan is een initiatief vanuit leden van de vakgroep Muziek/Ntb van de Kunstenbond, om de eerlijke beloning voor muzikanten te bevorderen. Belangenbehartiger Karin Boelhouwer zit namens de Kunstenbond in het bestuur.

FIA (The International Federation of Actors)
In 2025 heeft de Kunstenbond op internationaal vlak gewerkt aan belangrijke thema's als AI, auteursrechten, arbeidsvoorwaarden, diversiteit en inclusie, met onder meer lobbyactiviteiten, kennisdeling en projecten via onze belangrijkste internationale samenwerkingspartner: de FIA. Daarnaast hebben we een sterkere positie binnen de FIA verworven door onze verkiezing tot de Executive Committee en een belangrijke bijdrage geleverd aan het Euro-FIA-congres in Leiden en het FIA Wereldcongres in Birmingham.

De Kunstenbond is al jaren lid van de International Federation of Actors (FIA). Hoewel FIA formeel een federatie is van acteurs- en performersvakbonden, reikt de impact van het FIA-lidmaatschap verder dan alleen uitvoerende kunstenaars. Europese wetgeving en internationale beleidskaders die via FIA worden beïnvloed, gelden sectorbreed en hebben effect op alle werkenden in de culturele en creatieve sector. In 2026 zullen we onze sterkere positie binnen de FIA en de opgedane kennis en netwerken inzetten om verder te werken aan:

- AI-regulering en arbeidsrechten.
- Europese samenwerking via Euro-FIA.
- Vertaling van internationale inzichten naar nationale lobby, onderhandelingen en praktische handleidingen.

Samenwerking met andere beroepsverenigingen
Om verschillende redenen zoeken andere verenigingen de samenwerking met de Kunstenbond op. De afspraken voor een dubbellidmaatschap zoals die gemaakt werden met het Ensemble Nieuwe Theatermakers (ENT), ACT Acteursbelangen en Circuspunt werden in 2025 voortgezet.

Namens de beroepsvereniging voor stemacteur,-regisseurs en vertaling, Samen1stem, werden gesprekken gevoerd met Nederlandse studio's om te komen tot collectieve afspraken. Met Samen1stem is de Kunstenbond in gesprek over verdergaande samenwerking.

Ook met de stichting in oprichting Ambachtelijk Vakmanschap Nederland (AVN) zijn afspraken gemaakt, waarbij leden van AVN of leden van aangesloten organisaties ook toegang krijgen tot de dienstverlening van de Kunstenbond.

4.

Bestuurlijke overleggen, besluiten en voornemens

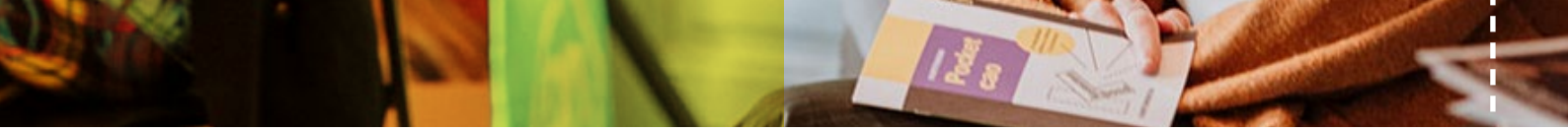

4.1 Bestuursvergaderingen

Het bestuur van de Kunstenbond heeft in 2025 tien bestuursvergaderingen gehouden. In elke bestuursvergadering komt een aantal standaardonderwerpen aan bod:

1. Voortgang van de implementatie van het strategieplan
2. Stand van zaken in de lobby
3. Stand van zaken in de werkorganisatie en bij het personeel
4. Verenigingszaken
5. Ontwikkeling in de samenwerking met partnerorganisaties
6. Juridische zaken

In 2025 zijn een nieuwe voorzitter en een nieuwe penningmeester in het bestuur begonnen. Op basis van een bestuursevaluatie uit december 2024 heeft de voorzitter van het verenigingsbestuur het initiatief genomen tot een aantal sessies om te komen tot een gezamenlijke bestuursvisie, waarbij aandacht is besteed aan de positie van het bestuur ten opzichte van de werkorganisatie en het verder uitwerken van principes voor good governance. Deze sessies hebben geleid tot een position paper van het bestuur als basis van het eigen functioneren.

In december 2024 heeft de Ledenraad niet met de benodigde meerderheid ingestemd met de voorstellen voor de aanpassing van statuten en huishoudelijk reglement voor de aanpassing van de verenigingsstructuur. Dit heeft in de eerste helft van 2025 tot extra inspanningen geleid om tot een breder gedragen voorstel te komen. In mei heeft het verenigingsbestuur unaniem ingestemd met de wijzigingen en werd in de Ledenraad wel met de benodigde meerderheid ingestemd met de wijziging van statuten en huishoudelijk reglement.

De herziening van de verenigingsbestuur en verschillen in bestuursvisie hebben in 2025 tot scherpe tegenstellingen in het verenigingsbestuur geleid. Ondanks vele inspanningen en diverse gesprekken bleken de verschillen van inzicht onoverbrugbaar. Deze betroffen de visie op collegiaal besturen, de verenigbaarheid van functies en de uitwerking van besturen op afstand. De spanningen kwamen tot uiting bij de goedkeuring van de jaarrekening 2024, waarbij twee bestuursleden zich afkeerden van het bestuur en zelfstandig een jurist inschakelden, eigen communicatie richting de Ledenraad voerden en juridische stappen tegen de Kunstenbond aankondigden. Op 28 juli 2025 besloot de Ledenraad deze twee bestuursleden te ontheffen om collegiaal bestuur en gezamenlijke besluitvorming te herstellen. De afronding van de jaarrekening 2024 heeft door deze gebeurtenissen vertraging opgelopen. Er was geen discussie over de continuïteit van de Kunstenbond of de getrouwe weergave van resultaat en vermogen. Twee bestuursleden hebben echter bezwaren geuit over tussentijdse informatievoorziening en budgetoverschrijdingen. Deze bezwaren zijn ondertussen weerlegd. In 2026 zullen twee nieuwe leden in het verenigingsbestuur benoemd worden.

Naast het bespreken van de algemene voortgang stond er ook een aantal specifieke onderwerpen op de agenda:

- Werving en selectie Ledenraad en verenigingsbestuur
- Implementatie van de verenigingsstructuur
- Huisvesting
- Muziekwereld
- Kaderbeleid

4.2 Ledenraad

De Ledenraad van de Kunstenbond kwam in 2025 zes keer bij elkaar. In 2025 heeft de Ledenraad zich actief ingezet voor de verdere ontwikkeling en versterking van de Kunstenbond. Een belangrijk resultaat hiervan is de vaststelling van de herziening van de verenigingsstructuur. Met deze herziening wordt per 2026 het aantal zetels in de Ledenraad uitgebreid van 13 naar 17. De verdeling van de zetels vindt plaats op basis van vastgestelde profielen, met als doel een zo breed mogelijke vertegenwoordiging van de achterban te waarborgen. Hiermee wordt een belangrijke stap gezet in het versterken van de betrokkenheid en representativiteit binnen de vereniging.

4.3 Raad van advies

De Raad van advies heeft in 2024 een advies uitgebracht over de herziening van de verenigingsstructuur.

4.4 Herziening van de verenigingsstructuur

Aan de herziening van de verenigingsstructuur is lang gewerkt en deze is uiteindelijk in juni 2025 goedgekeurd. Het doel van de verandering is het flexibeler maken van de vereniging, leden meer directe invloed te geven en ook mogelijkheden om actief kaderlid te worden en beter aan te sluiten bij de beroepspraktijk die zich vaak niet laat beperken tot één discipline. Daarnaast wil de Kunstenbond er duidelijk zichtbaar voor alle werkenden in de sector zijn. In de nieuwe structuur is het voor leden eenvoudiger geworden om naast de bestaande vakgroepen nieuwe bondgroepen te beginnen. Leden kunnen daarbij ook deelnemen aan meerdere bondgroepen. Het benoemen of voordragen van ledenraadsleden en bestuursleden gaat niet meer via de vakgroepen, maar leden kunnen direct op vacatures solliciteren. Op ledenraadsleden kunnen alle leden stemmen en de Ledenraad kiest het verenigingsbestuur. Stemmingen gaan vanaf 2026 online, zodat ook hierin de betrokkenheid van leden groter kan zijn. Bondgroepen behouden als vakgroepen hun verenigingsrol in het organiseren van activiteiten die gericht zijn op het versterken van de beroepspraktijk van vakgenoten door ledenwerving,-binding, verdieping van kennis, verspreiding van relevante informatie en het organiseren van netwerkbijeenkomsten, workshops en trainingen.

5.

Organisatie

5.1 Personeel

Formatie
De formatie van de Kunstenbond is hieronder in fte weergegeven. Volgens afspraak bestaat 1 fte in 2025 uit 37 uur ten opzichte van 38 uur in 2024. Wanneer 2024 ook omgerekend wordt naar 37 uur bedraagt het aantal fte in dat jaar 19,37.

Formatie werkorganisatie	31 december 2024		31 december 2025	
	fte	aantal	fte	aantal
Directeur	0,95	1	1	1
Coördinator bedrijfsvoering	0,82	1	0,89	1
Secretariaat & ledenadministratie	1,81	3	2,11	3
Marketing & communicatie	3,44	4	2,81	3
Individuele belangenbehartiging	6,34	8	4,67	6
Collectieve belangenbehartiging	4,64	5	4,66	5
Fondsenwerver	0,86	1	1	1
	18,86	**23**	**17,14**	**20**

In 2025 stond personeelsontwikkeling in het teken van beweging, schaarste op de arbeidsmarkt én het verder versterken van het team.

In de loop van het jaar namen een arbeidsjurist, een juridisch ondersteuner en de coördinator marketing & communicatie afscheid van de organisatie, wat de druk op de bestaande formatie vergrootte en het werven van nieuwe collega's extra uitdagend maakte. Tegelijkertijd is stevig geïnvesteerd in het aantrekken van nieuwe expertise. In februari 2025 startte een coördinator bedrijfsvoering/controller, in juni volgde een nieuwe managementassistent en in november trad een nieuwe coördinator marketing & communicatie in dienst. Met deze benoemingen is belangrijke continuïteit geborgd in de ondersteuning van de werkorganisatie en de zichtbaarheid van de Kunstenbond.

Het invullen van de juridische functies bleek lastiger. Een nieuwe juridisch ondersteuner is in maart 2026 gestart, terwijl er voor de vacature van arbeidsjurist nog altijd actief wordt geworven. Ondanks de krappe arbeidsmarkt is de organisatie erin geslaagd om cruciale functies te versterken en gericht te blijven bouwen aan een professioneel, wendbaar team dat de groeiende vraag van leden kan blijven beantwoorden.

Verzuim
In 2025 is het ziekteverzuim ten opzichte van de twee voorgaande jaren sterk teruggelopen, van bijna 10% naar 5,1%. Dit ligt nog steeds iets hoger dan het landelijk gemiddelde. De verzuimfrequentie ligt erg laag, het verzuimpercentage wordt dan ook gevormd door een beperkt aantal langdurige meldingen. Om zicht te krijgen op de wijze waarop er nog meer gedaan kan worden om dit percentage verder omlaag te krijgen is er in 2025 een uitgebreide Risico-inventarisatie & Evaluatie (RI&E) opgesteld met concrete aanbevelingen.

Opleiding en ontwikkeling
In 2025 is verder geïnvesteerd in opleiding en ontwikkeling van de medewerkers van de Kunstenbond. Tien medewerkers maakten gebruik van een individueel ontwikkeltraject, met ruimte voor zowel vakinhoudelijke scholing als trainingen gericht op persoonlijke effectiviteit en het beter inrichten van het eigen werk.

Naast deze individuele trajecten is in 2025 een breder programma voor team- en organisatieontwikkeling opgezet. Aanleiding hiervoor waren signalen uit de werkorganisatie over onduidelijkheid in besluitvorming, organisatieontwikkeling en rollen binnen de werkorganisatie. In het programma staan onder meer het versterken van de strategische cyclus en projectmatig werken, het verduidelijken van mandaten en managementstructuur, en het werken aan een open werkcultuur met aandacht voor feedback, leiderschap en samenwerking centraal. Daarmee verschuift de aandacht van uitsluitend individuele scholing naar een combinatie van persoonlijke ontwikkeling en gezamenlijke professionele groei van de hele werkorganisatie.

Arbeidsvoorwaarden
De Kunstenbond kent twee personeelsregelingen, die van de Kunstenbond en die van de FNV. Deze laatste heeft betrekking op medewerkers die voor 2016 werkzaam waren bij FNV-KIEM. Het bestuur kan alleen beslissingen nemen over de personeelsregeling van de Kunstenbond.

Waar mogelijk worden de arbeidsvoorwaarden van de Kunstenbond zo ingericht dat het gat met de regeling van de FNV kleiner wordt. Zo is in 2025 de arbeidstijd teruggegaan van 38 naar 37 uur per week, in 2026 gaat deze verder terug naar 36 uur per week. Ook de 13e maand is opgerekt naar 6,65%, in 2026 wordt de 13e maand gelijk aan de FNV-regeling.

Vertrouwenspersoon
In 2025 vervulde Ingrid van Wezel, verbonden aan Adviespraktijk David van Wezel, haar rol als externe vertrouwenspersoon voor de werkorganisatie van de Kunstenbond. Ze was beschikbaar voor medewerkers als laagdrempelig aanspreekpunt bij ongewenste omgangsvormen, zoals pesten, intimidatie, discriminatie en seksueel grensoverschrijdend gedrag, en voor advies in het kader van de Wet bescherming klokkenluiders.

De vertrouwenspersoon (her)introduceerde zich bij het team en besprak het jaarverslag 2024 met de directie. In 2025 heeft één persoon contact opgenomen met de vertrouwenspersoon, die als sparringpartner fungeerde. Er zijn geen officiële klachten ingediend en geen meldingen gedaan in het kader van de klokkenluidersregeling.

5.2 Bestuur en Directie

Bij notariële akte d.d. 24 maart 2016 is de vereniging Kunstenbond opgericht.

Vanaf 1 juli 2016 ontplooit de vereniging zelfstandig activiteiten, na de zuivere juridische splitsing van FNV Kiem. OP 28 februari 2017 is een vaststellingovereenkomst getekend betreffende de financiële afwikkeling van de zuiver juridische splitsing per 1 juli 2016.
In juni 2018 is de Kunstenbond gefuseerd met de Nederlandse Toonkunstenbond. De leden zijn samengevoegd met de muziekleden van de Kunstenbond in de vakgroep Muziek.

Het bestuur bestaat per 31 december 2024 uit:
- De heer M. van Kersbergen (voorzitter)
- De heer H.F. Blom (penningmeester)
- Mevrouw S. Jabli (secretaris)
- Mevrouw T.M. van Vuren

Directeur van de vereniging is de heer R.J. Gijsbertsen.

5.3 Financieel

2025 was het derde jaar waarin de Kunstenbond gericht investeerde in fondsenwerving en ledenwerving om de afhankelijkheid van beleggingsinkomsten verder af te bouwen.

Het gerealiseerde exploitatieresultaat bedroeg -1.200.979 euro (begroot -694.217 euro). Dankzij een positief beleggingsresultaat van 292.283 euro kwam het totale resultaat uit op -908.696 euro (begroot -492.323 euro). Het belang van beleggingsresultaten blijft hierdoor nog steeds significant voor de financiële gezondheid van de organisatie.

De belangrijkste oorzaak van het negatieve exploitatieresultaat is het stijgen van de kosten. Deze lagen 701.562 euro hoger dan begroot. Een aantal onverwacht grote kostenposten met betrekking tot de verandering in de verenigingsstructuur, een socialemediacampagne en de inzet van ambulant personeel in verband met ziekte en vervanging zijn de voornaamste oorzaken van deze stijging. Daartegenover stond een flinke stijging van de inkomsten ten opzichte van de begroting van 194.800 euro (en ten opzichte van de realisatie 2024 van 356.012 euro).

Fondsenwerving trok flink aan met subsidies voor projecten zoals Duurzame Inzetbaarheid zzp'ers (DIZZP) en AI-projecten, maar de aanloopkosten drukten het resultaat. Ondanks het voorzienbare tekort medio 2025 is niet diep op kosten bezuinigd, omdat deze investeringen essentieel zijn voor duurzame inkomsten op lange termijn, ondersteund door de solide beleggingsportefeuille. Het negatieve resultaat van -908.696 euro wordt onttrokken aan de algemene reserve.

5.4 Beleid vermogen en beleggingen

In de statuten is een bepaling inzake garantievermogen opgenomen. Het vermogen van de Kunstenbond dient altijd meer te bedragen dan 5 miljoen euro. Het vermogen per balansdatum bedraagt 8,43 miljoen euro. De Kunstenbond laat zijn vermogen beheren door Van Lanschot Kempen. Daarbij heeft de Kunstenbond gekozen voor een defensief beleggingsprofiel en een aantal voorwaarden ten aanzien van duurzaamheid en het niet beleggen in fossiele energie.

De samenstelling van de portefeuille per 31-12-2024

Bandbreedte en actuele wegen per categorie				
Vermogenscategorie	**Marktwaarde**	**In %**	**Min**	**Max**
Geldmarkt	50.167,44	0,63%	0%	20%
Obligaties	4.956.825,09	62,31%	40%	80%
Aandelen	2.912.516,88	36,61%	10%	45%
Onroerend goed	36.032,015	0,45%	0%	10%
	7.955.541,56	100%		

5.5 Begroting 2026 en vooruitblik

De begroting 2026 laat ten opzichte van de realisatie 2025 een verdere groei zien aan de batenzijde. De contributie-inkomsten nemen toe en ook de externe bijdragen voor projecten stijgen fors, waardoor een substantieel deel van de organisatie in 2026 via projectfinanciering wordt bekostigd. Daarmee zet de ingezette verbreding van de inkomstenbasis verder door.

Aan de lastenzijde komen de begrote lasten in 2026 ten opzichte van de realisatie 2025 lager uit. Dat hangt vooral samen met lagere communicatie- en marketingkosten en een verdere beheersing van een aantal overige kostenposten. Tegelijkertijd blijven de personeelslasten en de huisvestingslasten een belangrijke basis in de begroting, mede door de structurele inrichting van de organisatie en de overgang naar een 36-urige werkweek.

Per saldo verbetert het resultaat ten opzichte van 2025 aanzienlijk. Waar de realisatie 2025 nog uitkwam op een fors negatief resultaat, is voor 2026 een negatief saldo begroot dat duidelijk minder ongunstig is, mede doordat de extra baten uit contributies en projectfinanciering niet volledig worden gecompenseerd door de hogere lasten.

Door in te zetten op verdere groei van de inkomsten uit projecten en fondsbijdragen werken we toe naar een positief exploitatieresultaat in 2029.

	Realisatie 2025	Begroting 2026
Subtotaal aan contributie en baten	1972	2176
Subtotaal externe bijdrage projecten	301	507
Totale Baten	**2273**	**2683**
Subtotaal personeelslasten	2095	2248
Subtotaal afschrijvingen	49	53
Subtotaal inhuur / uitbesteding juridische expert	37	41
Subtotaal vergader- en activiteitenlasten	58	140
Subtotaal verenigingskosten	136	64
Subtotaal huisvestingslasten	92	102
Subtotaal communicatie	404	130
Subtotaal algemene lasten	392	319
Subtotaal lidmaatschap organisaties	50	45
Subtotaal projectkosten	161	202
Totale Lasten	**3474**	**3342**
Saldo voor financiële baten en lasten	-1201	-659
Resultaten effectenportefeuille	357	260
Kosten effectenportefeuille	-52	-50
Totaal	**305**	**210**
Rentelasten en soortgelijke lasten	**-13**	
Resultaat	**-909**	**-448**

6.

Financieel verslag

6.1 Balans per 31 december 2025

		31 december 2025		31 december 2024	
		€	€	€	€
Activa					
Vaste activa					
Immateriële vaste activa	(1)				
Website			70.861		86.610
Materiële vaste activa	(2)				
Inventaris			26.595		11.703
Financiële vaste activa	(3)				
Overige effecten			7.955.542		8.658.144
Vlottende activa					
Vorderingen	(4)				
Debiteuren		63.588		15.184	
Belastingen en premies sociale verzekeringen		-		47	
Overige vorderingen		68.892		37.354	
Overlopende activa		89.889		129.924	
			222.369		182.509
Liquide middelen			573.309		949.472
Totaal aan activa			8.848.676		9.888.438

		31 december 2025		31 december 2024	
		€	€	€	€
Passiva					
Reserves en fondsen	(6)				
Kapitaal		12.737.959		12.737.959	
Algemene reserve		-5.207.255		-4.298.559	
			7.530.704		8.439.400
Kortlopende schulden	(7)				
Projecten in uitvoering		704.064		876.395	
Crediteuren		216.979		158.009	
Belastingen en premies sociale verzekeringen		106.257		26.366	
Overige schulden		144.166		167.317	
Overlopende passiva		146.506		220.951	
			1.317.972		1.449.038
			8.848.676		9.888.438

6.2 Staat van baten en lasten over 2025

		Realisatie 2025	Begroting 2025	Realisatie 2024
		€	€	€
Baten				
Contributies en overige baten	(8)	1.972.281	1.878.609	1.852.698
Subsidiebaten projecten	(9)	251.981	200.000	60.643
Subsidiebaten algemeen	(10)	49.147	-	4.056
Som der baten		2.273.409	2.078.609	1.917.397
Lasten				
Kosten van beheer en administratie				
Personeelslasten	(11)	2.094.898	1.949.492	1.964.848
Afschrijvingen	(12)	48.750	41.000	23.762
Externe kosten belangenbehartiging	(13)	37.273	40.000	85.111
Vergaderkosten vereniging	(14)	58.157	97.500	69.627
Bestuurslasten	(15)	135.762	51.245	67.637
Huisvestingslasten	(16)	91.929	87.769	85.278
Communicatie en marketingkosten	(17)	404.308	151.090	316.775
Algemene lasten	(18)	389.543	284.730	285.878
Scholing leden	(19)	2.726	-	12.843
Kosten lidmaatschap organisaties	(20)	50.099	30.000	41.355
Kosten projecten	(21)	160.943	40.000	71.920
		3.474.388	2.772.826	3.025.034
Saldo voor financiële baten en lasten		-1.200.979	-694.217	-1.107.637
Waardeveranderingen van effecten / overige vorderingen	(22)	305.344	201.894	585.912
Rentelasten en soortgelijke lasten	(23)	-13.061	-	-12.670
		292.283	201.894	573.242
Resultaat		-908.696	-492.323	-534.395
Resultaatbestemming				
Algemene reserve		-908.696	-492.323	-534.395

7.

Accountants-verklaring

Aan het bestuur van de
Kunstenbond
Sarphatistraat 370 D1
1018 GW AMSTERDAM

Borrie Audit B.V.
Jan Leentvaarlaan 1
Postbus 8565
3009 AN Rotterdam
Telefoon 010 266 77 33
Telefax 010 266 78 08
Email rotterdam@borrie.nl
KvK 24315255

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2025

Ons oordeel
Wij hebben de jaarrekening 2025 van Kunstenbond te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van de reserves en fondsen van Kunstenbond per 31 december 2025 en van het resultaat over 2025 in overeenstemming met Richtlijn voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen ‘Kleine organisaties zonder winststreven’.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2025;
2. de winst- en verliesrekening over 2025; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Kunstenbond zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie
Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie waaronder het bestuursverslag.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening
Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Richtlijn voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen 'Kleine organisaties zonder winststreven'. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vereniging in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;

- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een vereniging haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rotterdam, 22 juli 2026
Borrie Audit B.V.

w.g. M.B. van den Heuvel RA MSc

Colofon

Redactie
Hannah Lindo
Ronald Gijsbertsen
Jan-Renze Compagner

Eindredactie
Lisa Bouyeure
Hester Helming Redactie

Vormgeving
Een Ander Bureau

Fotografie
Catharina Gerritsen
Les Adu
Stella Dekker
Jaime Korbee
Maison Rowena
Kevin van Leeuwen
Isabella Cornett
unsplash.com